МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ КАФЕДРА
ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кваліфікаційна робота
магістра

на тему **ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МУЛЬТФІЛЬМУ “THE GRINCH” УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0353 – ап-з
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035 Германські
мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська
освітньо-професійної програми
Мова і література (англійська)
Пархоменко Дарина Дмитрівна

Керівник: к.ф.н., проф., Клименко О.Л.
Рецензент: д.ф.н., доц., Шевченко О.І.

Запоріжжя – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології_____
Кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови_____
Освітній рівень магістр_____
Спеціальність 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська_____
Освітньо-професійна програма Переклад англійський)_____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
_____
«____»_____2024 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
_____ПАРХОМЕНКО_ДАРИНІ ДМИТРІЇВНІ_____

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проєкту) «ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МУЛЬТФІЛЬМУ “THE GRINCH” УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ»_____
Керівник кваліфікаційної роботи (проєкту) Клименко Ольга Леонідівна
затверджені наказом ЗНУ від «27» лютого 2024 року № 352-с
2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту) 29.11.2024 року
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту)
Теоретичні засади теорії аудівізуального перекладу, лінгвостилістичні особливості мультфільмів як жанру кіномистецтва, матеріали: оригінальний мультфільм “How the Grinch Stole Christmas!” і його український переклад.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
1) Здійснити огляд теоретичних джерел з аудіовізуального перекладу та мультфільмів.
2) Дослідити специфіку мультфільмів як жанру кіномистецтва, включаючи гумор, гру слів і культурні алюзії.
3) Проаналізувати основні труднощі перекладу мультфільмів, зокрема синхронізацію, культурну адаптацію і переклад ігор слів.
4) Виявити особливості перекладу мультфільму “How the Grinch Stole Christmas!”, оцінити стратегії адаптації.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи магістра (проєкту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис,дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Клименко О. Л.	07.06.2024	07.06.2024
Розділ1	Клименко О. Л.	02.09.2024	02.09.2024
Розділ2	Клименко О. Л.	01.10.2024	01.10.2024
Висновки	Клименко О. Л.	21.10.2024	21.10.2024

6. Дата видачі завдання 03.06.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	лютий – квітень 2024	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	травень 2024	виконано
3.	Написання вступу	червень 2024	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	вересень 2024	виконано
5.	Написання практичного розділу	жовтень 2024	виконано
6.	Формулювання висновків	жовтень 2024	виконано
7.	Проходження нормоконтролю	листопад 2024	виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	листопад–грудень 2024	виконано
9.	Захист	грудень 2024	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант _____ Д. Д. Пархоменко

Керівник роботи _____ О. Л. Клименко

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Г.О. Хацер

РЕФЕРАТ

Дипломна робота - 65 стор., 41 джерела.

Об’єкт дослідження: Мультфільм «How the Grinch Stole Christmas!» та його український переклад.

Мета роботи: Аналіз особливостей перекладу ключових мовних, культурних та стилістичних елементів мультфільму українською мовою, оцінка ефективності застосованих перекладацьких стратегій.

Теоретики-методологічні засади: Дослідження лінгвістичних особливостей перекладу мультфільму українською мовою.

Отримані результати: У практичній діяльності перекладачів аудіовізуального контенту; Під час розробки методичних матеріалів для студентів філологічних і перекладознавчих спеціальностей; Для вдосконалення процесів локалізації та дубляжу анімаційних текстів для дитячої аудиторії.

Ключові слова: *аудіовізуальний переклад, мультфільми, локалізація, гра слів, адаптація реалій, переклад для дітей, дубляж, Grinch, культурна адаптація*

ЗМІСТ

ВСТУП 3

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДУ АУДІОМЕДІАЛЬНИХ ТЕКСТІВ 7

1.1 Мультфільми як особливий жанр кіномистецтва 7

1.2 Переклад мультфільмів як особливий вид перекладацької діяльності 12

1.3 Основні труднощі при перекладі мультфільмів 17

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДУ МУЛЬТФІЛЬМУ GRINCH УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ 26

2.1 Переклад назви 26

2.2 Переклад метафор 32

2.3 Переклад реалій 34

2.4 Переклад фразеологізмів 41

2.5 Переклад гри слів 46

2.6 Переклад сленгізмів 52

ВИСНОВКИ 58

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 62

ВСТУП

Аудіовізуальний переклад є однією з найбільш динамічних і складних сфер перекладознавства. Особливе місце в цій галузі займає переклад мультфільмів, які, крім передачі змісту, вимагають адаптації культурних реалій, стилістичних особливостей і гумору. Мультфільми, орієнтовані як на дитячу, так і на дорослу аудиторію, часто містять елементи гри слів, фразеологізмів, сленгу та реалій, які є специфічними для мови та культури оригіналу. Їх переклад потребує творчого підходу, щоб зберегти автентичність твору та зробити його зрозумілим і привабливим для цільової аудиторії.

Мультфільм «How the Grinch Stole Christmas!» є яскравим прикладом анімаційного твору, що поєднує комічні, культурні та емоційні елементи. Цей твір відомий своєю іронічною атмосферою, багатошаровим гумором та метафоричними образами. Аналіз його українського перекладу дозволяє дослідити, як перекладачі адаптували мовні й культурні елементи для української аудиторії, враховуючи специфіку дитячого контенту.

Актуальність роботи зумовлена зростанням попиту на якісний переклад іноземного контенту в Україні, особливо для дитячої аудиторії. У контексті культурного обміну та глобалізації мультфільми є важливим засобом популяризації світової літератури та кіномистецтва. Водночас якісна адаптація таких творів сприяє не лише збереженню автентичності оригіналу, але й розвитку національної культури.

Наукова новизна роботи полягає у проведенні порівняльного аналізу лінгвістичних особливостей перекладу мультфільму “How the Grinch Stole Christmas!” на українську мову, зокрема вивченні специфіки адаптації гумору, ідіоматичних виразів і культурних реалій в контексті аудіовізуального перекладу. У роботі проводиться комплексний аналіз перекладацьких стратегій, застосованих у процесі перекладу цього мультфільму, що дозволяє висвітлити основні труднощі та підходи до адаптації.

Об’єктом дослідження є мультфільм “How the Grinch Stole Christmas!”, зокрема його український переклад.

Предметом дослідження є лінгвістичні особливості перекладу мультфільму, зокрема адаптація гумору, фразеологізмів, неологізмів, а також культурних реалій у контексті аудіовізуального перекладу.

Метою дослідження є вивчення лінгвістичних особливостей перекладу мультфільму “How the Grinch Stole Christmas!” на українську мову, зокрема адаптації гумору, ідіоматичних виразів і культурних реалій для української аудиторії.

Для дослідження поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

1) Визначити специфіку перекладу мультфільмів як жанру кіномистецтва.

2) Описати основні труднощі, що виникають при перекладі гумору та культурних реалій у мультфільмах.

3) Проаналізувати перекладацькі стратегії, застосовані в українському перекладі мультфільму “How the Grinch Stole Christmas!”.

4) Оцінити вплив перекладу на сприйняття мультфільму українською аудиторією.

Матеріалом дослідження стали оригінальна версія мультфільму “How the Grinch Stole Christmas!” та його український дубляж, створений студією Postmodern, де персонажа Грінча озвучив актор Дмитро Шевченко.

Методи дослідження. Порівняльний аналіз — для вивчення відмінностей між оригіналом та перекладом, зокрема гумору та культурних реалій. Контекстуальний аналіз — для оцінки перекладу з урахуванням культурних відмінностей між оригінальною та українською культурами. Метод лінгвістичної адаптації — для вивчення перекладацьких стратегій адаптації гумору, ідіом і культурних реалій в український контекст.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що результати можуть бути використані перекладачами, які працюють над дубляжем

мультфільмів, для покращення процесу адаптації культурних елементів і гумору у перекладах для дітей. Також результати дослідження можуть бути корисними для студентів і викладачів перекладознавства та теорії перекладу.

Робота пройшла **апробацію** на науковій конференції. Результати дослідження представлено у одній публікації:

Пархоменко Д. Д., Клименко О.Л. Лінгвостилістичні особливості перекладу мультфільму “The Grinch” українською мовою. XVI Міжнародна наукова конференція “Іноземна філологія у XXI столітті”. Запоріжжя, Запорізький національний університет, Факультет іноземної філології.

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури.

У вступі подано загальні відомості про наукову працю, що включають: мотивування теми дослідження, визначення мети, завдань, обґрунтування актуальності роботи, формулювання об’єкту та предмету дослідження та загальна структура роботи.

У першому розділі надаються загальні відомості про аудіовізуальний переклад, зокрема про переклад мультфільмів, орієнтованих на дитячу аудиторію. Особлива увага приділяється специфіці жанру, проблемам культурної адаптації, гумору, а також перекладу неологізмів і ідіом, що зустрічаються в мультфільмах. Розглядаються теоретичні основи та підходи до перекладу гумору в анімації, а також стратегії адаптації культурних реалій у контексті мультфільмів для дітей.

Другий розділ містить практичний аналіз перекладу мультфільму How the Grinch Stole Christmas! на українську мову, зокрема аналіз перекладу гумору, ідіом і культурних реалій у фільмі, оцінка перекладацьких стратегій, застосованих у дубляжі та порівняння оригіналу та українського дубляжу мультфільму.

У висновках підсумовуються результати проведеного дослідження, визначаються основні проблеми, які виникають при перекладі мультфільмів для дитячої аудиторії, та надаються рекомендації щодо покращення перекладу

гумору і культурних елементів у подібних творах. Додаток містить добірку фрагментів з мультфільму How the Grinch Stole Christmas! у порівнянні з українським перекладом.

Загальна кількість сторінок 61, кількість використаних джерел 41.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДУ АУДІОМЕДІАЛЬНИХ ТЕКСТІВ

1.1 Мультфільми як особливий жанр кіномистецтва

Мультфільми, як анімаційний жанр, мають унікальні риси: візуальне та вербальне оформлення часто націлене на дітей, але має подвійну адресацію, тобто здатне бути цікавим і для дорослої аудиторії. Їм притаманні яскраві, часом гротескні образи, активне використання звукових ефектів і музики, а також певний стиль, який підсилює драматизм чи гумор. Такі твори часто використовують елементи, що потребують адаптації, зокрема неологізми, гру слів, метафори та специфічні реалії, що можуть бути незрозумілими для іноземної аудиторії [Perez-Gonzalez 2014, с. 15-16]; [Oittinen 2000, с. 10-11].

Мультфільми як окремий жанр кіномистецтва характеризуються специфічним поєднанням візуальних і вербальних елементів, що робить їх адаптацію на іншу мову особливо складною. Для мультфільмів важливо зберігати емоційність, характер героїв і оригінальний гумор. Зокрема, мультфільми для дітей часто будуються на іронії, грі слів та культурних алюзіях, що вимагає особливої уваги під час перекладу [Oittinen 2000, с. 14]; [Chiaro 2006, с. 56-58].

Мультфільми створюють унікальний спосіб передачі історій завдяки своєму візуальному стилю, персонажам та можливостям виражати фантастичні світи. Дослідники відзначають, що мультфільми мають особливу привабливість через можливість зображувати на екрані елементи, які недоступні для звичайного кіно [Stuart 2013, ст. 25-27]. Оскільки цей жанр призначений для різних вікових груп, від дітей до дорослих, він охоплює як

прості, так і складні теми, адаптовані для певної аудиторії [Newmark 1988, ст. 33].

Мультфільми як жанр кіномистецтва зародилися ще на початку XX століття, коли з'явилися перші анімаційні роботи. Важливим моментом у розвитку анімації стала поява студії Disney, яка впровадила інноваційні методи, зокрема техніку мультпланової камери. Мультфільми поступово отримували власні жанрові та стилістичні особливості, які відрізняють їх від ігрового кіно [ПМ, с. 5-6]; [ПВН, с. 2].

Основні принципи, які зробили студію Disney піонером у світі анімації розкриває книга Френка Томаса та Оллі Джонстона"The Illusion of Life: Disney Animation", а основні етапи розвитку анімації в глобальному масштабі проаналізовані у статті "History of Animation" на сайті The Animation Guild (animationguild.org) [Томас 1981, с. 265];

Мультфільми мають унікальні художні особливості, серед яких можна виділити вільне використання кольору, форми та анімації персонажів, що дозволяє створювати світ, не обмежений реалістичними рамками. Відсутність цих обмежень дозволяє художникам і режисерам вигадувати нові способи вираження ідей [Ranzato 2015, с. 30-31]; [Diaz Cintas 2012, с. 4].

Книга британського автора Пола Веллса "Animated Worlds" досліджує візуальні та художні елементи анімації [Wells 2007, с. 125]. У статті "The Art of Animation" на сайті Animation Magazine описується вплив мультфільмів на сучасне мистецтво та культуру [AWN, с. 32].

На відміну від традиційного кіномистецтва, у мультфільмах застосовуються унікальні техніки, такі як стоп-моушн, комп'ютерна графіка, лялькова та пісочна анімація. Ці техніки створюють новий вимір, дозволяючи втілювати на екрані найфантастичніші ідеї. У технічному плані мультфільми також пройшли великий шлях — від ручної анімації до використання сучасних комп'ютерних технологій [Santaemilia 2008, с. 22-24]; [Дроздовський 2010, с. 8-9].

Книга Річарда Вільямса “The Animator’s Survival Kit” є однією з найвідоміших праць для аніматорів, яка детально розглядає технічні аспекти створення анімації [Williams 2001, с. 45]. Сайт Animation World Network (AWN) містить статті, що охоплюють усі аспекти анімації, включаючи техніки та технологічні інновації [Animation World Network 2024].

Ранні експерименти та становлення жанру: Перші мультфільми зародилися на межі XIX-XX століття. Чарівні ліхтарі, зоотропи і праксиноскопи — прилади, що імітували рух, дали поштовх розвитку анімації як жанру. Зокрема, мультфільм 1908 року “Фантасмагорія” Еміля Коля вважається одним із перших прикладів анімації.

Студія Disney та “золота ера” анімації: У 1937 році з’явився перший повнометражний анімаційний фільм — “Білосніжка та семеро гномів” студії Disney. Ця подія заклала основу для того, щоб анімація набула статусу повноцінного кіножанру. Мультфільми почали сприймати як окреме мистецтво, а не лише дитяче розважальне видовище.

Сучасна анімація та комп’ютерна графіка: У 1995 році Pixar випустила перший повністю комп’ютерно-анімований фільм “Історія іграшок”. Це стало революцією, яка спричинила повний перехід анімаційної індустрії до цифрових технологій. Важливість цього періоду можна дослідити через фільми Pixar та DreamWorks, які постійно впроваджували інновації [ПМ, с. 7-8]; [ПВН, с. 3].

Книга Френка Томаса і Оллі Джонстона “The Illusion of Life: Disney Animation” розкриває основні принципи, які зробили студію Disney піонером у світі анімації [Thomas 1981, с. 265]. Стаття “History of Animation” на сайті The Animation Guild аналізує основні етапи розвитку анімації у глобальному масштабі [History of Animation 2024].

Кольорова палітра та стилізація: У анімації кольори мають велике значення і здатні передавати не лише емоції, але й атмосферу. Наприклад, мультфільм “Вгору” використовує теплі кольори для зображення щасливих

моментів і холодні — для драматичних [Sataemilia, с.34-35]; [Дроздовський 2010, с.5].

Формотворення та пластичність персонажів: Анімація дозволяє створювати персонажів з особливими рисами, які не існують у реальному світі, що дозволяє краще підкреслити характер персонажа. Наприклад, стилізовані та непропорційні персонажі у фільмах Гая Міядзаки.

Експресія руху та перебільшення: Анімація дає свободу у перебільшенні рухів і міміки, що посилює емоційне сприйняття персонажів. Таке перебільшення допомагає передати навіть складні емоції, роблячи мультфільми зрозумілими для широкої аудиторії.

Книга Пола Веллса “Animated Worlds” досліджує візуальні та художні елементи анімації [Wells 2007, с. 125]. Стаття “The Art of Animation” у Animation Magazine розглядає вплив мультфільмів на сучасне мистецтво та культуру [The Art of Animation 2024].

Традиційна (ручна) анімація: Цей метод заснований на створенні послідовних малюнків, які відтворюють рух при швидкому показі.

Наприклад, студія Ghibli і до сьогодні працює в цьому стилі, створюючи детальну анімацію з використанням традиційних технік.

Стоп-моушн: Техніка, яка створює ілюзію руху шляхом послідовного фотографування фізичних об’єктів. Приклади включають “Кораліна” та “Великий собака”. Ця техніка додає мультфільмам унікальну текстуру і вигляд.

Комп’ютерна графіка (CGI): Комп’ютерна анімація стала стандартом завдяки можливостям CGI, які дозволяють створювати детальні світи і персонажів. Фільми на зразок “Шрек” та “Холодне серце” стали популярними завдяки CGI, відкривши нові можливості у жанрі [Santaemilia, с. 26-28]; [Дроздовський 2010, с. 10].

Соціальна критика та культурні теми: Мультфільми можуть передавати важливі соціальні послання. Наприклад, фільм “Зоотрополіс” торкається теми

дискримінації та толерантності, а “ВАЛЛ-І” піднімає питання екології та відповідальності людства.

Мультфільми як засіб освіти: Анімація також може виконувати освітню функцію, особливо для дітей. Вона здатна просто пояснювати складні концепції. Наприклад, “Думками навиворіт” розкриває психологічні аспекти емоційного розвитку.

Мультфільми як частина культурного спадку: Історії, що базуються на національних міфах, адаптації казок — все це дозволяє культурі залишатися живою. Український мультфільм “Мавка” є прикладом збереження традиційних мотивів в анімації [Ranzato 2015, c.50]; [Venuti 1995, c. 12].

Унікальні жанрові риси: Мультфільми поєднують технічні елементи, такі як анімація, зі стилістичними аспектами, наприклад, перебільшенням і гіперболою, що робить їх окремим жанром. Це дозволяє аніматорам створювати багатовимірні історії з елементами фантастики, що важко досягти у традиційному кіномистецтві.

Анімація як жанр для всіх вікових категорій: Мультфільми давно вийшли за межі “дитячого” жанру. Такі фільми, як “Сімпсони”, “Футурама” чи “Рік і Морті”, демонструють, що анімація може бути орієнтована на дорослу аудиторію, торкаючись складних тем.

Мультфільми є специфічним жанром кіномистецтва, що поєднує в собі елементи образотворчого мистецтва, музики та літератури. Вони мають значний вплив на культуру, оскільки можуть бути орієнтовані як на дитячу аудиторію, так і на дорослих. Основні відмінності цього жанру від інших видів кіно полягають у широкому використанні метафор, гротеску та символізму, що значно впливає на сприйняття сюжету.

Наприклад, у мультфільмі Grinch головний персонаж, зелений і відлюдькуватий Грінч, через свій зовнішній вигляд і поведінку виступає символом людської самотності й відчуженості, що глядачам легко зрозуміти завдяки візуальній підкресленості його рис.

1.2 Переклад мультфільмів як особливий вид перекладацької діяльності

Переклад мультфільмів вирізняється необхідністю зберегти стилістику та динаміку оригіналу, що важливо для підтримки уваги молодшої аудиторії. Залежно від цільової аудиторії, адаптація може включати локалізацію культурних елементів і використання більш знайомих для глядачів слів. Для мультфільмів важливо зберегти емоційний настрій та уникнути калькування, яке може ускладнити розуміння та викликати когнітивний дисонанс [Nida 2003, с. 36]; [Baker 2018, с. 45-47].

Аудіовізуальний переклад мультфільмів потребує комплексного підходу, де залучаються методи адаптації, трансформації і локалізації. Важливими аспектами є синхронізація тексту з рухом губ персонажів (у випадку дубляжу) та збереження гумору, що часто використовує гру слів або інші мовні засоби [Gambier 2001, с. 89-91]; [Perez-Gonzalez, с. 20-22]. Для дітей, зокрема, варто враховувати вік та рівень знання мови, тому переклад має бути простим, доступним і водночас цікавим.

Переклад мультфільмів відрізняється від інших видів перекладу насамперед складністю роботи з культурними елементами та необхідністю передачі гумору. Перекладачі використовують кілька стратегій, зокрема, локалізацію, трансформацію тексту, заміну реалій та адаптацію гумору для нової аудиторії [Chiaro 2010, с. 100-103]; [Ivarsson 1998, с. 55-56].

Наприклад, у мультфільмах часто використовуються звуконаслідування або вигадані слова, які додають комічного ефекту, і їх адаптація стає важливим завданням перекладача.

Переклад мультфільмів має свої особливості, оскільки він потребує не лише точного відтворення сенсу діалогів, а й врахування невербальних елементів — музики, звуків та зображень. Перекладачі повинні адаптувати

вербальний текст відповідно до візуальної та аудіальної частин мультфільму [Pedersen 2011, с. 62-64].

У випадку з мультфільмом Grinch, перекладачі мали особливу увагу звертати на гру слів і комічні ситуації, які глядачі могли б не зрозуміти без адаптації. Наприклад, фраза *"You're a mean one, Mr. Grinch"* не лише описує героя, а й звучить під певну музику, тому в перекладі важливо було зберегти ритм і тон висловлювання: *"Ти жахливий, пане Грінч"* [Chiaro 2010, с. 110-112].

Переклад мультфільмів відрізняється від інших видів перекладацької діяльності саме через необхідність врахування багатьох складових: візуальної, аудіальної, емоційної та культурної. Це не лише передача тексту, а й адаптація його до цільової аудиторії, з урахуванням її вікових особливостей, культурних реалій та мовних традицій. Особливу увагу привертає дитяча аудиторія, для якої мультфільми здебільшого створюються.

Особливості перекладу мультфільмів. Мультфільми, як правило, містять такі елементи, що вимагають спеціального підходу до перекладу:

1. Ігровий характер тексту. Часто мультфільми насичені грою слів, римами, алітерацією, які важливо зберегти для передачі атмосфери. Наприклад, у мультфільмі «How the Grinch Stole Christmas!» багато реплік Грінча побудовано на сарказмі та мовній грі, що створює гумористичний ефект [Crystal 2004]; [bigpicturefilmclub.com].

2. Культурні реалії. Мультфільми часто містять реалії, характерні для культури оригіналу, які потрібно адаптувати або пояснити для іншої аудиторії. У перекладі важливо не втратити зв’язок із оригінальним контекстом. Наприклад, концепт Різдва, на якому базується сюжет «Grinch», має свої особливості у США, і його елементи повинні бути пристосовані для української культури [Crystal 2004]; [AWN].

3. Музичні номери. Багато мультфільмів включають пісні, які важливо не лише перекласти, а й адаптувати до музичного ритму. Це потребує креативного підходу, адже збереження рими, сенсу та емоційного навантаження може вимагати значних змін в тексті [AWN].

Візуально-вербальна взаємодія. Слова часто підкріплюються візуальними образами, і переклад має бути синхронізований із зображенням. Наприклад, у сценах, де Грінч взаємодіє з іншими персонажами, синхронізація тексту з рухом губ є критично важливою [bigpicturefilmclub.com].

Перекладачі мультфільмів стикаються з рядом викликів:

1. Збереження гумору. Більшість мультфільмів орієнтовані на створення комічного ефекту, який часто базується на грі слів, каламбурах та алітерації. Наприклад, в українському перекладі «Grinch» використано такі вирази, як «грінчуватий» для збереження гри слів, яка є центральною для характеру героя.

2. Адаптація культурних алюзій. Наприклад, поняття «mistletoe» або «Christmas stockings», добре знайомі англомовній аудиторії, потребують адаптації для українських глядачів.

3. Різниця в емоційному тоні. Перекладачі повинні зберегти баланс між оригінальним настроєм твору і тим, як він сприймається цільовою аудиторією.

Дитяча аудиторія має свої когнітивні та мовні особливості, які визначають стиль і складність перекладу:

1. Лексика повинна бути простою, але водночас цікавою.

2. Перекладач має зберігати ритм і мелодику тексту, адже діти легко запам’ятовують яскраві репліки та пісні.

3. Гумор і жарти повинні бути доступними та зрозумілими, але не втрачати свою оригінальність.

Таким чином, переклад мультфільмів є багатовимірним процесом, який поєднує в собі лінгвістичні, культурні, творчі та технічні аспекти. Вдалий переклад допомагає створити цілісний продукт, що зберігає дух оригіналу і водночас є зрозумілим для цільової аудиторії. На прикладі мультфільму «How the Grinch Stole Christmas!» можна побачити, як важливо адаптувати текст, не втрачаючи його естетичних та культурних цінностей.

Переклад мультфільмів, особливо тих, що орієнтовані на дитячу аудиторію, вимагає значної уваги до не лише лексичних і граматичних

аспектів, але й до культурних, емоційних та візуальних елементів. У цьому контексті варто звернути увагу на деякі додаткові аспекти, які роблять переклад мультфільмів особливим видом діяльності.

1. Переклад та локалізація гумору

Мультфільми часто ґрунтуються на гуморі, який тісно пов'язаний з мовними і культурними особливостями країни виробництва. Складність полягає в тому, щоб зберегти гумористичний ефект при перекладі, адаптуючи його до культурних реалій цільової аудиторії. Для цього використовуються різні стратегії локалізації: заміна, адаптація, калькування або навіть повна заміна гумористичних елементів, що можуть бути незрозумілими для глядачів іншої культури.

У мультфільмі «How the Grinch Stole Christmas!» оригінальний гумор, що побудований на грі слів і культурних реаліях Різдва, потребує спеціальних адаптаційних рішень у перекладі, щоб він залишався смішним і зрозумілим для української аудиторії [Crystal 2004]; [bigpicturefilmclub.com].

2. Технічні аспекти перекладу мультфільмів

Переклад мультфільмів вимагає врахування технічних аспектів, зокрема ліпсинк (lip-sync), що означає синхронізацію мовного тексту з рухом губ персонажів. Це є особливо важливою задачею при дубляжі, адже невідповідність між рухами губ і вимовленими словами може порушити сприйняття мультфільму. Збереження ритму та співвідношення часу між оригінальним і перекладеним текстом забезпечує правдоподібність і збереження емоційного настрою мультфільму [AWN].

3. Переклад і локалізація пісень

Мультфільми часто містять пісні, що є важливими для передачі емоційного змісту і атмосфери. Перекладачам потрібно не лише адаптувати текст, але й зберегти музичний ритм і римування, що інколи потребує значних змін у структурі. Наприклад, пісні в «How the Grinch Stole Christmas!» наповнені римами та ігровими елементами, тому вони потребують креативного підходу для збереження музичного й емоційного ефекту. У таких

випадках перекладачі можуть створювати нові рими або ж змінювати структуру фраз, щоб зберегти гармонію між змістом, ритмом і емоційним ефектом [Crystal 2004]; [lovetoknow.com].

4. Важливість культурної адаптації

Переклад мультфільмів вимагає не тільки мовної адаптації, а й культурної. Це означає, що потрібно адаптувати не лише окремі фрази або терміни, а й більші культурні контексти, що часто відображають традиції, свята та соціальні звичаї країни оригіналу. У мультфільмі «How the Grinch Stole Christmas!» багато елементів пов’язані із західними різдвяними традиціями, такими як обряди святкування Різдва, що не завжди мають прямі аналоги в українській культурі. Тому для забезпечення розуміння та збереження святкової атмосфери, ці елементи потребують адаптації [bigpicturefilmclub.com]; [lovetiknow.com].

5. Адаптація діалектів і сленгу

Мультфільми часто використовують діалекти, сленг або вигадані слова для створення характерів або додавання гумору. Перекладачі повинні знайти еквіваленти або адаптувати такі елементи до місцевої культури, зберігаючи при цьому їхній ефект.

Наприклад, у «How the Grinch Stole Christmas!» використано вигадані слова, такі як «Grinchiness», що потрібно адаптувати для збереження не тільки смислового навантаження, але й стилістичного ефекту, створюючи схожі вигадані або сленгові слова українською мовою, як «грінчуватий» [Crystal 2004]; [AWN].

6. Роль мультфільмів у розвитку мовної компетенції

Переклад мультфільмів також відіграє важливу роль у розвитку мовної компетенції молодої аудиторії. Діти, які дивляться мультфільми в перекладі, часто сприймають мову не тільки через тексти, а й через взаємодію з образами та емоціями, що передаються візуальними та звуковими засобами. Тому важливо, щоб переклад був не лише точним, а й доступним для розуміння,

зберігаючи інтонацію, емоційний тон і культурну специфіку [bigpicturefilmclub.com]; [lovetiknow.com].

7. Переклад у контексті глобалізації мультимедійних продуктів

З розвитком цифрових технологій і глобалізацією мультфільми часто мають міжнародний успіх. Вони перекладаються на численні мови, щоб бути доступними для різних культур.

При цьому зберігається необхідність адаптації не тільки мовних елементів, але й соціальних та культурних контекстів. Це важливо для того, щоб мультфільми не тільки зберігали свою універсальність, але й були доречними та сприйнятними для аудиторій у різних країнах.

Загалом, переклад мультфільмів є складним і багатогранним процесом, що вимагає глибокого розуміння як лінгвістичних аспектів, так і культурних різниць. Кожен мультфільм вимагає індивідуального підходу до перекладу, що враховує не тільки особливості мови, але й специфіку жанру, аудиторії та культурного контексту.

1.3 Основні труднощі при перекладі мультфільмів

Перекладачі часто зіштовхуються з кількома основними труднощами:

1. Культурні реалії: елементи, характерні для конкретної культури, які часто складно перекласти на іншу мову через відсутність аналогів.

2. Гра слів та каламбури: збереження комічного ефекту в перекладі потребує креативного підходу.

3. Адаптація емоційних тонів: необхідність передати емоційне забарвлення персонажів, щоб воно було зрозуміле аудиторії.

Особливо це видно в перекладі таких мультфільмів, як “Грінч”, де багато мовних особливостей стосується святкових реалій, сленгу та гумору, що вимагає збереження настрою і жартів оригіналу [Baker 2018, с. 50-52].

Основними труднощами також є:

1. Культурно специфічні елементи: наприклад, у “Грінчі” важливу роль відіграють поняття, пов’язані з Різдвом.

2. Лексичні інновації та неологізми: Доктор Сьюз часто використовує вигадані слова та назви, що потребують особливої уваги в перекладі.

3. Емоційно забарвлена лексика: важливо зберегти настрій оригіналу, який часто створюється за допомогою емоційно насичених слів.

Основні труднощі при перекладі мультфільмів включають передачу культурних реалій, гри слів, а також правильний підбір стилістичних засобів для дитячої аудиторії. Як зазначає дослідник Dore, перекладачі часто стикаються з труднощами при роботі зі специфічними культурними елементами, як-от свята, історичні постаті та соціальні традиції, що є зрозумілими у вихідній культурі, але малознайомими для інших аудиторій. Це особливо важливо в контексті мультфільмів, які часто орієнтовані на дитячу аудиторію та мають враховувати вікові обмеження.

Переклад мультфільмів включає кілька специфічних труднощів, таких як передача гри слів, культурних реалій і фразеологізмів. Особливою проблемою є необхідність синхронізації тексту з рухом губ персонажів — це явище відоме як "ліпсинг".

У Grinch, наприклад, є сцени, де персонажі співають, що вимагає від перекладача не лише змістовної адаптації, але й збереження ритму й римування. Одна з таких сцен — пісня "Welcome Christmas", яку в українському дубляжі було адаптовано як "Здрастуй, свято", що дозволило зберегти святковий настрій та відповідну ритміку.

Інша складність полягає у відтворенні гри слів і каламбурів. У Grinch використовується багато словесних жартів, таких як "Grinchy", що походить від імені головного героя й означає егоїстичну або неприємну людину. В українському перекладі це слово замінили на відповідник "Грінчатий", що передає той самий ефект.

Переклад аудіовізуальних текстів, до яких належать мультфільми, завжди ставить перед перекладачами низку особливих викликів. Як зазначає Ramière, важливо зберігати баланс між культурними відмінностями та збереженням початкового смислового навантаження, що передбачає, зокрема, адаптацію до вікової аудиторії, специфіку гумору і культурні реалії, що впливають на розуміння сюжету.

В мультфільмах часто присутня велика кількість діалектизмів, сленгових висловів і культурно маркованих елементів, які можуть бути важко зрозумілими для іншомовної аудиторії. Різні дослідники відзначають, що перекладачі використовують стратегії локалізації, тобто адаптують такі елементи, щоб вони стали більш зрозумілими і привабливими для іншомовних глядачів [Pedersen 2011]; [Ranzato 2015]. Наприклад, сленг та культурні реалії в американському мультфільмі часто перекладаються з адаптацією, щоб забезпечити належне розуміння українськими глядачами.

Синхронізація аудіо та відео є ще одним викликом у перекладі мультфільмів. Як зазначає Díaz Cintas [Diaz Cintas 2012]; [Jones 2020], при перекладі мультфільмів часто застосовується метод дубляжу, що передбачає синхронізацію руху губ і довжини фраз, а це може змушувати перекладачів скорочувати або змінювати текст, аби досягти плавності відтворення на екрані.

Одна з найбільш значних проблем при перекладі мультфільмів — це передача гри слів, адже гумористичні елементи часто побудовані на мовних особливостях, притаманних лише певній культурі чи мові.

Як зазначає дослідниця [Nida 2003], для перекладача виникає дилема: залишити оригінальні мовні ігри, ризикуючи втратити смислове навантаження, або адаптувати їх, створюючи нові, близькі за змістом та формою для аудиторії. Перекладачі часто вдаються до техніки адаптації, щоб зберегти комічний ефект, інколи змінюючи оригінальний контекст.

Ще однією проблемою є необхідність синхронізації перекладеного тексту з рухом губ персонажів (lip-syncing), що потребує від перекладача

майстерності зберігати не тільки зміст, а й певні ритмічні та звукові структури. Як відзначає Ivarsson [Ivarsson 1998], дубляж потребує особливої ретельності, адже навіть невелика різниця в довжині слів може призвести до розбіжності між мовою та зображенням, що порушує ілюзію правдоподібності мультфільму [Venuti 1995].

Також важливим є переклад специфічних культурних реалій, які можуть бути складними для глядача з іншої культурної групи. Наприклад, різдвяні традиції у мультфільмі “Грінч” є типовими для західної культури та можуть викликати складнощі в перекладі через необхідність зберігати святковий контекст та адаптувати його для українських реалій [ПМ].

Переклад мультфільмів є складною та багатогранною задачею, яка потребує врахування різноманітних аспектів, таких як культурні, мовні, технічні й емоційні елементи. Ось кілька основних труднощів, з якими стикаються перекладачі мультфільмів:

Культурні реалії та контексти:

Однією з найбільших труднощів при перекладі мультфільмів є необхідність адаптації культурних реалій, що є специфічними для певної країни або культури. Це можуть бути не тільки конкретні терміни або фрази, а й цілі концепти, пов’язані з національними святами, звичаями, а також соціальними й історичними реаліями. У мультфільмі «How the Grinch Stole Christmas!» одним з таких прикладів є святкування Різдва, яке має особливості в американському контексті, але потребує адаптації для української культури. Перекладачам доводиться знайти еквіваленти для термінів, таких як “Christmas stockings”, “mistletoe”, “Santa Claus”, щоб вони не тільки звучали природно, але й відповідали реаліям цільової аудиторії. У деяких випадках доводиться замінювати терміни або додавати пояснення, щоб зберегти правильне розуміння контексту.

Гра слів і каламбури:

Переклад гумору є особливим викликом, особливо коли він базується на грі слів, каламбурах чи культурних посиланнях. Мультфільми часто

використовують словесні жарти, метафори, алітерації, що створюють особливий комічний ефект, і їх важливо передати так, щоб не втратити гумористичний настрій. У мультфільмі «How the Grinch Stole Christmas!» одна з головних труднощів полягає в тому, щоб зберегти гру слів, пов'язану з ім'ям Грінч (наприклад, "Grinchiness"), а також інші жарти, які мають різне смислове навантаження для різних аудиторій. Тому перекладачі повинні знаходити творчі рішення для адаптації таких елементів. В деяких випадках це може включати заміну словесних ігор на українські аналоги, в інших — на повністю нові вирази, щоб зберегти комічний ефект [О'Коееклл 2017, 289-307].

Переклад пісень і рим:

Мультфільми часто включають пісні, що є важливим елементом для передачі емоційної атмосфери. Оскільки пісні є структурно і ритмічно зв'язаними, переклад їх потребує врахування рими, ритму, а також музичних пауз. Задача перекладача полягає не тільки в тому, щоб зберегти основний зміст, але й адаптувати пісню так, щоб вона звучала природно в контексті іншої мови, зберігаючи емоційний заряд і музичну відповідність. У «How the Grinch Stole Christmas!» є численні пісні, які мають важливе значення для розвитку сюжету, і для їх перекладу необхідно не тільки знайти відповідні слова, а й зберегти їхній музичний стиль. У випадку, якщо прямий переклад неможливий через відсутність відповідних рим чи ритму, перекладач може застосовувати адаптацію, змінюючи структуру тексту [Діас Сінтас 2012].

Синхронізація тексту з візуальними елементами:

Переклад мультфільмів також потребує врахування візуальних аспектів, зокрема синхронізації тексту з рухом губ персонажів. У процесі дубляжу важливо, щоб перекладений текст збігався з рухами губ персонажів і їхніми емоціями, оскільки це впливає на сприйняття мультфільму. Невідповідність між рухами губ і вимовленими словами може порушити візуальну правдоподібність і негативно позначитися на сприйнятті мультфільму. Тому перекладачі повинні коригувати текст, зберігаючи при цьому сенс, і уникати

зайвих слів або перекладів, які порушують лінію часу та ритм [Сміт 2015, с. 199-217].

Лексичні інновації та вигадані слова:

Мультфільми часто використовують вигадані слова, неологізми або спеціальні терміни, які не мають прямого аналогу в інших мовах. Вигадані слова часто використовуються для створення комічних ефектів або для надання персонажам певної індивідуальності. У мультфільмі «How the Grinch Stole Christmas!» фраза «Grinchiness» є прикладом вигаданого слова, яке позначає відчуття або поведінку, характерну для Грінча, і потребує творчого підходу для передачі аналогічного ефекту в іншій мові. Перекладачі можуть або створювати нові вигадані слова, які мають схожий ефект, або використовувати адаптацію, щоб зберегти значення і стиль оригіналу [Бенедиктова 2019, с. 42-56].

Переклад і дубляж в контексті мультимедійної адаптації:

Особливо важливою проблемою при перекладі мультфільмів є дубляж, який вимагає точного синхронізування не лише тексту, але й емоційних виразів акторів озвучення з тим, що відбувається на екрані. У контексті мультфільмів, де персонажі мають яскраві емоційні реакції, важливо передати не тільки смислове значення слів, але й тон, ритм і настрій оригіналу. Це часто потребує не тільки точного перекладу, але й змін у інтонації, ритмічних паузах, що дозволяє дублювати не лише слова, а й емоційний контекст [Власенко 2018, с. 78-91].

Вік та когнітивні особливості аудиторії:

При перекладі мультфільмів для дітей перекладачам важливо враховувати вік цільової аудиторії, що впливає на рівень складності мови, тематику та стиль. Для молодших дітей потрібно використовувати просту і зрозумілу мову, уникати надто складних або абстрактних концептів, що можуть бути важкими для розуміння. Однак при цьому важливо зберегти емоційну глибину і гумор, що робить мультфільм привабливим і для дорослих

глядачів. Врахування когнітивних та вікових особливостей дозволяє створити продукт, який буде цікавим та доступним для широкої аудиторії.

Загалом, переклад мультфільмів є складним і багатогранним процесом, що вимагає від перекладача не лише лінгвістичних знань, але й культурної обізнаності, творчого підходу та технічних навичок для збереження емоційної та візуальної цілісності твору.

Труднощі в адаптації національних символів та імен:

У мультфільмах часто з'являються національні символи, імена персонажів або навіть специфічні географічні назви, що несуть у собі культурну значущість. Переклад таких елементів потребує особливої уваги, оскільки їхнє значення може бути зрозумілим тільки в контексті культури оригіналу. Наприклад, у мультфільмі «How the Grinch Stole Christmas!» персонаж на ім'я Грінч став символом відчуженості та антипатії до свят, що потребує збереження не лише імені, але й пов'язаної з ним культурної символіки. Перекладачі часто використовують адаптацію, щоб ім'я персонажа зберегло свій емоційний підтекст і в іншій культурі. Іноді такі символи або імена можуть бути замінені або адаптовані для цільової аудиторії, щоб зберегти схожий культурний ефект [Гавриш 2021, с.102-118].

Взаємодія між вербальними та невербальними елементами мультфільму:

Мультфільм — це жанр, де велику роль відіграють не лише слова, але й невербальні засоби вираження: міміка, жести, рухи, музика та звукові ефекти. Перекладачі повинні враховувати, як вербальний текст поєднується з візуальними та звуковими елементами. Наприклад, у мультфільмі «How the Grinch Stole Christmas!» емоції персонажів виражаються через жести і міміку, що може допомогти у передачі тональності реплік. Для перекладача важливо зберегти не тільки текст, а й емоційний вплив, який створюється через взаємодію між мовою та іншими елементами мультфільму. Тому навіть при дослівному перекладі важливо дотримуватися емоційної відповідності між тим, що виражається словами, і тим, що демонструється на екрані.

Використання візуальних метафор і символів:

Мультфільми часто містять візуальні метафори, які можуть бути культурно специфічними, що додає складнощів у їх перекладі. Наприклад, у мультфільмі «How the Grinch Stole Christmas!» використовується зображення Грінча як символу відчуження від свят і людських цінностей. Цей образ переносить не тільки лексичне значення, але й емоційний підтекст, який важко передати словесно без втрати його символічної глибини. Тому важливо, щоб переклад враховував візуальні метафори, і при необхідності перекладачі мають адаптувати такі елементи так, щоб вони залишалися зрозумілими і значущими для іншої культури.

Використання технік адаптації для мультимедійних форматів:

У світі мультфільмів все більшого значення набуває адаптація для різних мультимедійних форматів — від телевізійних версій до потокових онлайн-платформ. Кожен формат має свої вимоги до перекладу, що включають часові обмеження (наприклад, коротший час для дубляжу) або формат звукових доріжок (для адаптації під різні платформи). Переклад, який чудово працює в рамках одного формату, може виявитися не таким ефективним у іншому. Наприклад, переклад для субтитрів може вимагати скорочення діалогів, тоді як дубляж потребує більш вільного адаптування тексту до ритму мови персонажа і відповідних зображень.

Адаптація мультфільмів для людей з обмеженими можливостями:

Сучасні тенденції у перекладі мультфільмів також включають адаптацію для людей з обмеженими можливостями, таких як субтитри для глухих або титрування для слабозорих. У цих випадках перекладачі повинні враховувати не лише стандартні лінгвістичні аспекти, але й забезпечити доступність мультфільму для глядачів з особливими потребами. Для цього часто додаються спеціальні інструкції чи пояснення, які можуть містити інформацію про звукові ефекти або зміну емоційних станів персонажів, яку важко передати за допомогою субтитрів. Це вимагає творчого підходу і уважного ставлення до деталей.

Взаємодія між мовою оригіналу та локалізацією:

Особливу складність при перекладі мультфільмів створює процес локалізації, коли важливо зберегти інтенсію оригіналу, але адаптувати його до нових умов культури та мови. Локалізація часто включає не тільки переклад тексту, а й адаптацію візуальних образів, гумору, мови персонажів. Наприклад, те, що здається смішним в одній культурі, може не викликати такого ж ефекту в іншій.

У «How the Grinch Stole Christmas!» локалізація могла включати зміну певних образів або гумористичних елементів, щоб вони краще вписувались у культурний контекст України.

Врахування соціальних та вікових стереотипів:

Перекладачі також мають враховувати соціальні та вікові стереотипи, які можуть бути присутні в мультфільмах. Деякі вирази або концепти, що є загальноприйнятими в одній культурі, можуть викликати непорозуміння або навіть бути неприязно сприйняті в іншій. Тому важливо, щоб під час перекладу і адаптації мультфільму враховувалися сучасні соціокультурні норми і не було використано стереотипів, що можуть образити окремі групи глядачів. Це особливо важливо для дитячої аудиторії, яку формується під час перегляду мультфільмів [Коваленко 2022, с. 203-217].

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДУ МУЛЬТФІЛЬМУ GRINCH УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

2.1 Переклад назви

Назва “How the Grinch Stole Christmas!” перекладається як “Як Грінч украв Різдво”. У цьому випадку збережено основну ідею оригіналу, але передано не тільки факт крадіжки, а й сам контекст свята, важливого для української аудиторії [Baker 2018]; [Nida 1969].

Назва мультфільму “How the Grinch Stole Christmas” у перекладі на українську зберігає основний акцент на суті сюжету — спробі Грінча «вкрасти» Різдво. Проте, в українській версії часто скорочують до “Грінч” для зручності й доступності аудиторії. Оскільки ім’я “Грінч” уже стало культурним символом людини з відчуженням та ворожим ставленням до святкової атмосфери, така адаптація добре сприймається українською аудиторією [Munday 2008]; [Baker 2018].

Назва мультфільму “Грінч” є своєрідним символом антипатії до Різдва. У перекладі на українську залишили оригінальне ім’я, адже воно асоціюється з відомим персонажем, що вже став культурним символом. У даному випадку, вибір залишити назву без перекладу відповідає стратегії збереж ення автентичності та уникнення втрати впізнаваності персонажа, що є важливим для збереження культурного контексту.

Переклад назв часто спрямований на збереження впізнаваності головного персонажа та основного посилу твору, що підтверджують такі дослідники, як Nida, які підкреслюють важливість збереження культурної значущості в іменах і символах при перекладі, щоб передати початковий емоційний і культурний контекст [Munday 2008]; [Baker 2018].

Назва мультфільму “Grinch” є унікальною, оскільки ім’я персонажа асоціюється з певною характеристикою — буркотливим ставленням до Різдва. В українському перекладі назва залишена без змін, що є розумним вибором, оскільки персонаж і його ім’я вже стали загальновідомими у світовій культурі.

Назва “Грінч” має важливе символічне значення, адже це ім’я відразу асоціюється з певними негативними рисами: буркотливістю, цинізмом, ворожістю до свята Різдва.

Ім’я Грінча стало настільки впізнаваним, що в англомовних культурах використовується як узагальнений термін для опису людини, яка не любить святкування або має негативне ставлення до Різдва. Українські перекладачі залишають цю назву незмінною, що дозволяє зберегти впізнаваність персонажа та його особливий стиль.

Назва Grinch залишилася незмінною в українському перекладі, оскільки ім'я головного персонажа вже є впізнаваним брендом. Це власна назва, що несе в собі суттєве смислове навантаження. Проте існує важливий аспект збереження інтертекстуальних зв’язків: слово "Grinch" стало загальною назвою для людей, які не люблять святкову атмосферу. Переклад не потребував змін, оскільки українська аудиторія, завдяки культурному запозиченню, також знайома з цим персонажем.

Назва мультфільму є одним із найважливіших елементів у перекладі, оскільки вона не лише відображає основну ідею твору, але й створює перше враження у глядача, визначаючи, чи буде він зацікавлений переглянути фільм. У випадку з мультфільмом «How the Grinch Stole Christmas!» назва несе в собі кілька шарів значення, що робить її важливою складовою перекладу, оскільки вона відображає як гумористичний, так і святковий контексти твору.

Підхід до перекладу назви:

Назва «How the Grinch Stole Christmas!» була перекладена українською як «Як Грінч украв Різдво». Оригінальна назва містить елемент казкової інтриги — відразу стає зрозуміло, що Грінч має на меті здійснити якусь “крадіжку” Різдва. Український переклад зберігає цей основний зміст і додає

емоційну насиченість через використання слова «украв», яке має в контексті свята виразний відтінок негативу та несанкціонованого втручання в святкову атмосферу. Це не тільки передає основну ідею, але й зберігає драматичний момент фільму.

Адаптація гумору та метафор:

Назва мультфільму має елемент гумору, оскільки слово «stole» у поєднанні з «Christmas» створює комічний контраст. В американському контексті Різдво є святом, яке сповнене доброти та щедрості, і сама ідея «крадіжки Різдва» надає ситуації елементів іронії та абсурду. Перекладачі змушені були зберегти цей контраст, однак у межах української мовної реальності виникає певна складність: використання слова «украв» несе вже відтінок серйозності, і тому важливо було додати додаткові комічні елементи через контекст, у якому слово вживається.

Важливою задачею було також передати тон гумору, який характерний для мультфільму, і зберегти впізнаваність персонажа Грінча як символу антипатії до свят.

Використання культурних елементів у перекладі:

Збереження назви як «Як Грінч украв Різдво» є ефективним прикладом культурної адаптації. Різдво є одним із найважливіших свят в Україні, і тому тема, пов’язана з порушенням святкової атмосфери, є легко зрозумілою для українського глядача. У той час як в оригінальній версії Різдво в Америці має свої специфічні особливості та традиції, для українського контексту важливо було зберегти святковий характер Різдва через використання терміну, який відразу викликає асоціації з цим святом.

Спрощення та скорочення:

В деяких випадках у перекладі назв мультфільмів може бути прийнята стратегія спрощення, щоб зробити назву більш короткою та легкозапам’ятовуваною. У випадку «How the Grinch Stole Christmas!» ми бачимо, що назва була адаптована для зручності та доступності через

скорочення та використання простих лексичних одиниць, що робить її зрозумілою для широкої аудиторії.

Порівняння з іншими перекладами мультфільмів:

Для порівняння можна згадати інші приклади перекладу назв мультфільмів, де зберігаються основні смислові аспекти оригіналу, але із застосуванням локалізованих термінів. Наприклад, назви мультфільмів, де йдеться про персонажів, які змінюють чи крадуть святкову атмосферу, часто адаптуються через урахування локальних особливостей свят. Це показує, як важливо знайти баланс між оригінальною назвою та тим, як її сприйме цільова аудиторія.

Психологічний вплив назви:

Назва мультфільму також має психологічний вплив на глядача, оскільки вона є першим етапом знайомства з фільмом. «Як Грінч украв Різдво» створює відчуття передчуття конфлікту та дії, що залучає глядача до перегляду. Вона викликає цікавість до того, як персонаж, Грінч, спробує вкрасти святкову атмосферу, що зазвичай асоціюється з добром та теплом. Таке формулювання підсилює драму і інтригу, що важливо для мультфільмів, особливо для дитячої аудиторії.

Важливість впізнаваності персонажа:

Ім’я Грінч стало відомим символом у західній культурі, і його впізнаваність не потребує перекладу. Залишення оригінальної назви персонажа є важливим кроком у збереженні його культурної значущості. Проблема “крадіжки Різдва” відразу асоціюється з самим Грінчем, а його ім’я вже стало синонімом негативного ставлення до свят.

Це також підтверджує вибір перекладачів залишити ім’я «Грінч» без змін, що дозволяє українським глядачам швидко впізнати персонажа, навіть якщо вони не знайомі з оригінальною книгою чи попередніми адаптаціями.

Лінгвістична адаптація через граматичні структури:

Переклад назви мультфільму також включає лінгвістичні аспекти, зокрема граматичні структури, що повинні відповідати правилам цільової

мови. У випадку з «How the Grinch Stole Christmas!» важливим було вибрати таку граматичну конструкцію, яка б не тільки зберегла зміст, але й звучала природно в українській мові. Оригінальна назва у англійській мові є питанням (How…), що викликає цікавість і інтригу. В українському варіанті застосування інтонації питання не було можливим, адже це могло б призвести до неприродного звучання в контексті перекладу. Тому перекладачі вибрали більш прямолінійний варіант «Як Грінч украв Різдво», що зберігає основне повідомлення, але при цьому звучить граматично правильно та природно для українського вуха.

Мовний баланс між формальністю та неформальністю:

Один із важливих аспектів при перекладі назви мультфільмів — це баланс між формальним і неформальним стилем мови. Назва оригіналу «How the Grinch Stole Christmas!» використовує просту і зрозумілу мову, що створює дружній тон і підходить для дитячої аудиторії. Український переклад «Як Грінч украв Різдво» успішно зберігає цей баланс. Вживання дієслова «украв» передає певну серйозність, проте не втрачається гумор і легкість. Таке поєднання формальності і неформальності дозволяє зробити мультфільм доступним і для дітей, і для дорослих, зберігаючи універсальність тону.

Динаміка перекладу назви для різних культурних контекстів:

Переклад назви також відображає динаміку змін у суспільних та культурних контекстах. У деяких країнах різдвяні свята мають інші акценти, традиції та свята, тому при перекладі важливо враховувати, як святкові концепти сприймаються в різних культурах. Наприклад, в Україні Різдво відзначають як одне з найбільших релігійних свят, яке сприймається як час для духовного очищення і родинних святкувань. Це може впливати на тональність перекладу: у той час як у США Різдво має більше комерційних аспектів і святкується з більшою дозвільністю, українське сприйняття може вимагати додаткової уваги до релігійного і святкового змісту. Перекладачі повинні враховувати ці відмінності, щоб назва залишалася доступною і відповідала культурним реаліям.

Збереження актуальності назви в контексті сучасної дитячої культури:

Назва мультфільму повинна також залишатися актуальною для сучасних дітей. Оскільки мультфільм має важливе культурне значення і широко відомий серед покоління, яке виховувалося на західній поп-культурі, переклад назви повинен враховувати актуальність термінів та образів. У випадку з «Як Грінч украв Різдво», поняття “Грінч” стало знаковим персонажем для багатьох поколінь, і це ім’я є легко впізнаваним навіть серед молодших глядачів. Переклад зберігає цю популярність і дозволяє підтримувати актуальність контенту для нової аудиторії.

Використання гри слів у назві при перекладі:

Хоча в українському варіанті «Як Грінч украв Різдво» не зберігається так яскраво виражена гра слів, як у оригіналі (де використовується “stole”), в перекладі також вживається слово “украв”, яке є досить потужним і виразним для відображення дії персонажа. Однак, якщо б мультфільм мав елементи гумору або специфічні гри слів, у перекладі можна було б використовувати певні аналогії або варіації для збереження характерної для оригіналу гри слів. Це дозволяє передати не тільки зміст, але й специфічний гумор, який є важливим для сприйняття мультфільму.

Адаптація для комерційних і маркетингових цілей:

Переклад назви також залежить від маркетингових стратегій, оскільки правильна назва може суттєво впливати на комерційний успіх мультфільму. У багатьох випадках перекладачі працюють у тісному співробітництві з маркетологами для того, щоб назва мультфільму була не тільки адекватною, але й привабливою для цільової аудиторії.

Переклад «Як Грінч украв Різдво» не лише передає основну ідею оригіналу, але й є легко запам’ятовуваним і таким, що підходить для реклами, сприяючи привертанню уваги до мультфільму.

Можливість зміни назви для різних вікових груп:

Важливо також зазначити, що в певних випадках назви мультфільмів можуть адаптуватися залежно від цільової вікової групи. Наприклад, для

молодшої аудиторії можна було б додати елементи, які роблять назву більш простішою і зручнішою для сприйняття. Враховуючи це, адаптація назви мультфільму може включати додавання або зміну окремих слів для того, щоб краще відповідати мовним рівням і уподобанням різних груп дітей, зокрема тих, які ще не мають розвиненої мовної бази.

2.2 Переклад метафор

У мультфільмі часто використовуються метафоричні описи, такі як “серце Грінча було на два розміри менше”. Цей образ збережено в українській версії для передачі характеру персонажа, який асоціюється зі злістю та холодністю.

Переклад метафор у мультфільмі “Грінч” вимагає особливої уваги, адже метафоричні вирази часто несуть емоційне навантаження або специфічний культурний зміст. Наприклад, метафора “to steal Christmas” несе особливий смисл, оскільки вона відображає не лише намір Грінча відняти фізичні подарунки, а й атмосферу свята та його значення для мешканців. В українській адаптації, щоб зберегти емоційний та культурний сенс, цей вираз може бути перекладений як “вкрасти Різдво”, що передає ідею про посягання на дух свята, а не просто на матеріальні речі.

Цей підхід підтверджується теоретичними положеннями роботи Оіттінен, яка наголошує на важливості збереження емоційної складової дитячих текстів при перекладі на іншу мову та культуру. Baker також вказує на потребу адекватної передачі культурних елементів у перекладі, особливо коли йдеться про метафоричні або знакові вирази, що мають вагоме значення для розуміння оригінальної ідеї персонажа або сюжету [Oittinen 2000].

У мультфільмі “Грінч” використовуються метафори, які підкреслюють негативні риси головного героя або описують його ворожість до свята.

Наприклад, фраза “heart was two sizes too small” є метафорою, що передає емоційну холодність і замкненість персонажа. В українському перекладі її адаптують як “його серце було на два розміри менше”, що зберігає оригінальний стиль і дозволяє глядачу зразу зрозуміти метафоричний сенс.

В мультфільмі “Грінч” метафоричні вирази, що описують характер та емоційний стан головного героя, є важливим елементом для розкриття його внутрішнього конфлікту. Наприклад, фраза “The Grinch’s heart grew three sizes that day” передана як “Серце Грінча того дня виросло на три розміри”. Такий переклад дозволяє зберегти початкову емоційність та метафоричність, передаючи емоційну трансформацію персонажа.

Згідно з Newmark [Newmark 1988], цей тип перекладу можна віднести до методу дослівної трансляції з метою збереження смислової цілісності метафори.

Eco і Baker підкреслюють, що метафори в перекладі мультфільмів мають адаптуватися таким чином, щоб зберегти сенс і емоційний тон. Це особливо важливо, коли аудиторія дитяча, і необхідно, щоб метафора була зрозумілою, але не втрачала свого символічного значення [Baker 2018].

У мультфільмі використовується багато метафоричних виразів, особливо в сценах, де Грінч висловлює своє ставлення до Різдва та навколишнього світу. Наприклад, оригінальне “his heart was two sizes too small” передано як “його серце було надто маленьким”, що зберігає зміст та образність. Це важливо для підтримання стилю і характеру персонажа, не втрачаючи при цьому розуміння для дитячої аудиторії [Venuti 1995].

Мультфільм “Грінч” наповнений метафорами, що передають його зневагу до Різдва. Наприклад, фраза “He hated Christmas with every fiber of his being” в українському перекладі може звучати як “Він ненавидів Різдво всією своєю сутністю”. Такий підхід дозволяє передати емоційну насиченість оригінальної фрази, зберігаючи драматичність для глядача.

Мультфільм Grinch насичений метафорами, що використовуються для побудови гумору та емоційного навантаження. Наприклад, коли Грінч описує

своє ставлення до Різдва, він каже: "Christmas... it's like an itch that you can't scratch". Ця метафора передає відразу і дискомфорт героя щодо свята. В українському перекладі ця фраза була адаптована як: "Різдво... Це як свербіж, що ніяк не вгамуєш". Тут збережено емоційне навантаження й характерну негативну конотацію, що робить метафору зрозумілою для українського глядача.

Важливою особливістю перекладу мультфільму є адаптація метафор, оскільки вони передають відтінки настрою та характеристики персонажа. Наприклад, у мультфільмі фраза “His heart was two sizes too small” у перекладі звучить як “Його серце було на два розміри менше”. Такий переклад дозволяє зберегти відчуття “душевної холодності” Грінча, яка є центральною характеристикою його образу. Використання техніки дослівного перекладу зберігає ідею відчуження персонажа від святкової атмосфери, що є ключовим у даному творі.

2.3 Переклад реалій

Реалії Різдва, як-от подарунки, декорації та символіка, часто адаптуються з урахуванням українського контексту. Перекладачі прагнуть використовувати українські слова для опису декорацій, залишаючи при цьому атмосферу свята [Perez-Gonzalez 2014].

Реалії у мультфільмі “Грінч” відображають специфіку американської культури і, зокрема, традиційного святкування Різдва, що має відмінності від українських звичаїв. У випадку “Грінча”, такі елементи, як “Whoville” і “Whos” створюють своєрідний казковий світ, який потрібно адаптувати так, щоб українська аудиторія розуміла і відчувала атмосферу цього місця. У перекладі, зазвичай зберігається оригінальна назва “Whoville”, щоб

підкреслити унікальність місця, але при цьому додається пояснення або контекст, який дозволяє глядачу зрозуміти, що це за місце.

У мультфільмі “Грінч” також присутня велика кількість реалій, що пов’язані з традиціями Різдва. Наприклад, символи святкування, як-от “Christmas stockings” та “mistletoe,” були адаптовані в українському перекладі для відтворення української святкової атмосфери. Перекладачі обрали адаптацію деяких термінів, щоб зробити їх ближчими для української аудиторії, хоча інші залишили в оригінальному значенні, враховуючи їхню відомість навіть в українському культурному просторі.

Pérez-González зазначає, що реалії в аудіовізуальному перекладі найчастіше залишаються без змін або перекладаються за допомогою адаптації, коли потрібно зберегти культурний контекст. Це дозволяє уникнути втрати інформації, яка може бути незрозумілою для аудиторії іншої країни.

Реалії, як елементи, що передають культурну специфіку, в мультфільмі “Грінч” відіграють важливу роль, особливо при зображенні традиційного американського Різдва. До реалій можна віднести саму назву свята, традиції прикрашання будинків, святкову їжу та інші атрибути. В українському перекладі деякі реалії зберігаються без змін або адаптуються з поясненнями, як у випадку “Christmas” — “Різдво”.

Pérez-González також зазначає, що при перекладі реалій у фільмах і мультфільмах для дітей, слід обирати методи адаптації або локалізації, щоб аудиторія могла легко сприймати контекст і не відволікатися на незрозумілі терміни.

Особливої уваги потребують реалії, пов’язані з різдвяними традиціями. Наприклад, в оригіналі Whoville — це вигадане місце, що асоціюється з певним стилем святкування. Український переклад залишає цю назву незмінною, що дозволяє глядачам зануритися в казкову атмосферу, не відволікаючись на пошук локальних відповідників [Crystal 2004].

Різдвяні традиції, описані в мультфільмі “Грінч”, є типовими для англомовного світу і мають глибоке культурне значення. При перекладі таких

реалій українськими перекладачами було прийнято рішення залишати більшість назв без змін або використовувати загальнозрозумілі терміни, наприклад, “Christmas tree” як “різдвяна ялинка”, що дозволяє зберегти святковий дух і робить текст зрозумілим українській аудиторії [Nida 1969].

Реалії у мультфільмі Grinch часто пов'язані з американськими традиціями святкування Різдва. Перекладачам доводилося знаходити аналогії або залишати деякі реалії в оригінальному вигляді [Baker 2018]. Наприклад, "Who-ville" — це вигадане місто, де живуть персонажі мультфільму. В українській версії назву зберегли без змін, щоб не втратити казковий і вигаданий характер цього світу.

Інший приклад реалій — використання різдвяних страв і традицій. У сценах, де показується святковий стіл з індичкою, для української аудиторії це не викликає культурного шоку, оскільки традиція святкових страв під час зимових свят є універсальною.

Реалії в мультфільмі “Грінч” включають такі елементи, як Різдвяна ялинка, прикраси, свята та обряди, що важливі для розуміння культурного контексту сюжету. Більшість із цих елементів перекладено дослівно або адаптовано для кращого розуміння українською аудиторією. Наприклад, “Christmas lights” у перекладі передається як “різдвяні вогники”, що дозволяє українським глядачам асоціювати це з традиційним атрибутом свята.

Переклад метафор є однією з найскладніших задач у процесі адаптації мультфільмів, оскільки метафора часто втілює не лише буквальне значення, а й культурні, емоційні та соціальні контексти, що можуть бути важко зрозумілі для носіїв іншої мови. У мультфільмі «How the Grinch Stole Christmas!» метафори є важливою частиною його гумору та емоційного ефекту. Тому переклад метафор потребує особливої уваги до того, як передати не лише смислове значення, а й атмосферу та настрій оригіналу.

Метафори, що передають емоційний контекст:

Однією з найпоширеніших метафор у «How the Grinch Stole Christmas!» є використання образу «крадіжки Різдва» для опису головного злочину Грінча.

Цей образ — це не просто буквальна крадіжка святкових речей, а й символ того, як Грінч намагається “вкрасти” саму ідею свята, добро і радість. Переклад цієї метафори в українському варіанті як «украв Різдво» є вдалим, оскільки це слово відразу передає не лише буквальну крадіжку, але й емоційний відтінок, пов’язаний з порушенням святкової атмосфери. Вживання дієслова «украв» зберігає іронічний, але й трохи серйозний контекст.

Метафори, що характеризують персонажів:

Грінч у мультфільмі описується через численні метафори, що стосуються його ставлення до людей і свят. Один із прикладів — це метафора, що описує серце Грінча: «His heart was two sizes too small» («Його серце було на два розміри менше»). Ця метафора символізує його байдужість і відсутність емпатії. При перекладі важливо зберегти цей образ, оскільки він є частиною його персонажа. В українському перекладі збережено значення цієї метафори, що підкреслює моральну неповноцінність Грінча в порівнянні з іншими героями, його відчуження від людських емоцій. Метафора в українському перекладі має сильний емоційний ефект, адже слово «менше» у цьому контексті наголошує на недостатності добрих почуттів у Грінча.

Переклад метафор, пов’язаних з святами:

Мультфільм також використовує метафори, які описують саму сутність Різдва, як свята, що є символом добра, радості та єдності. Однією з таких метафор є образ «the Christmas spirit» («різдвяний дух»), що символізує не лише фізичне святкування, а й емоційний підйом, готовність до добрих справ і любові. Перекладаючи цей вираз, важливо зберегти його універсальність і відповідність до української культури. В українському контексті, цей вираз набуває певної відтінку духовності й тепла, а слово «дух» надає метафорі ще більшого емоційного значення. Це є типовим для багатьох українських святкових контекстів, де «дух» часто асоціюється з чимось невидимим, але потужним і важливим для емоційного сприйняття.

Метафори, пов’язані з позитивними змінами персонажів:

Однією з важливих тем мультфільму є емоційна зміна Грінча, який врешті-решт відкриває своє серце і приймає Різдво. Це зображено через метафору «his heart grew three sizes that day» («його серце виросло на три розміри того дня»), що символізує зміну ставлення персонажа до свята і до людей. Переклад цієї метафори в українському варіанті передає ідею змін у Грінча, але також надає певну комічність через перебільшення «на три розміри», що в контексті мультфільму виглядає дуже яскраво і навіть смішно. Ця метафора не тільки підкреслює важливість моральної трансформації персонажа, а й створює позитивний фінал, що є важливим аспектом для дитячого контенту.

Використання народних метафор і виразів:

Ще однією складністю є необхідність перекладу таких метафор, які можуть мати місцевий колорит або бути специфічними для однієї культури. Наприклад, використання метафори «Grinchiness» — це особлива форма гри слів, де ім’я Грінч є не просто назвою персонажа, а й узагальненим терміном для позначення негативних або жорстоких характеристик. У перекладі українською цей вираз потребує адаптації, щоб передати подібну метафору, але в контексті української мови. Можна створити такі нові вирази, як «грінчувати», що вказує на схожу жорстокість або відчуження, але вже в адаптованому культурному контексті.

Метафори для підкреслення гумору:

Мультфільми часто використовують метафори, щоб посилити гумор або створити комічний ефект. Наприклад, одна з гумористичних метафор у мультфільмі звучить так: «You’re a mean one, Mr. Grinch!» («Ти злий, містере Грінч!»), що є не лише описом його характеру, а й музичним елементом у фільмі. Переклад таких метафор вимагає збереження не лише змісту, а й стилістичного звучання, що допомагає передати комічний елемент через ритм і інтонацію. В українському перекладі, такий вираз може бути адаптований за допомогою гри слів або заміни, щоб зберегти гумор, не втрачаючи звукової та емоційної виразності.

Переклад метафор у мультфільмах є надзвичайно важливим для збереження культурної та емоційної глибини оригінального твору. Мультфільми, зокрема «How the Grinch Stole Christmas!», часто використовують метафори для підсилення гумору, розкриття характерів персонажів та створення емоційних акцентів, що потрібно обережно адаптувати в іншій мовній і культурній реальності.

Метафори для вираження внутрішнього стану персонажів:

Однією з центральних метафор у «How the Grinch Stole Christmas!» є метафора, що описує серце Грінча: “His heart was two sizes too small” («Його серце було на два розміри менше»). Ця метафора символізує емоційну обмеженість Грінча, його відчуження від світу і людей. Важливо, що в оригіналі це значення передається через вимір, що робить метафору більш абстрактною та відчуженою, підкреслюючи те, що його серце буквально не може вмістити стільки любові, скільки йому потрібно. В українському перекладі збережено це ідею через поняття «менше», що також підсилює образ моральної неповноцінності персонажа. Це допомагає передати емоційну глибину, і ця метафора є ключем до моральної трансформації Грінча в кінці мультфільму, коли його серце “виростає” на три розміри більше. У перекладі, це дозволяє глядачеві глибше зрозуміти, чому зміна в ньому є такою важливою.

Метафора «Grinchiness»:

Грінч є символом всіх негативних рис — жорстокості, відчуження та ненависті до свята. У мультфільмі часто використовується метафора, що вказує на це як на характеристику поведінки: “You’re a mean one, Mr. Grinch!” («Ти злий, містере Грінч!»). У випадку перекладу, важливо зберегти не тільки значення, а й емоційний тон. В українському варіанті слово «злий» добре передає агресивний відтінок, але також важливо залишити гру слів для гумористичного ефекту. Можна розглянути адаптацію на кшталт: «Ти такий грінчуватий, містере Грінч!», що дозволяє зберегти і гумор, і характеристику, характерну для оригіналу.

Метафора святкового духу:

Святковий дух у мультфільмі є ще однією важливою метафорою, що використовується для контрасту з Грінчем. Метафора “The Grinch hated Christmas!” («Грінч ненавидів Різдво!») не лише описує ставлення персонажа до свята, а й відображає загальну метафору про несприйняття добра, тепла, любові.

У перекладі важливо зберегти це ставлення, але зробити так, щоб емоційна оцінка була зрозумілою для української аудиторії. Переклад “Грінч ненавидів Різдво!” добре зберігає емоційний настрій оригіналу, підкреслюючи, що його відчуження від свята має не лише інтелектуальну, а й емоційну природу.

Метафора перетворення Грінча:

Перетворення Грінча, коли його серце «виростає» на три розміри більше, є яскравим символом змін у його ставленні до Різдва і людей. Оригінальна метафора: “His heart grew three sizes that day” («Його серце виросло на три розміри того дня») підкреслює, що його зміни не лише емоційні, а й фізичні, що надає ідеї магічного перетворення ще більшої сили. Переклад цієї метафори має не тільки зберегти буквальність, але й підкреслити значення змін. В українському варіанті «Його серце виросло на три розміри того дня» зберігається образ фізичної зміни, що є важливим для розвитку персонажа, адже воно символізує великі емоційні та моральні зміни.

Метафори для створення контрасту між персонажами:

У мультфільмі широко використовується контраст між Грінчем і жителями Вупселя, які є символами тепла, любові та святкової атмосфери. Метафора “But the Grinch, who lived just north of Whoville, did not!” («Але Грінч, що жив на північ від Вупселя, — ні!») створює чіткий контраст між Грінчем і жителями Вупселя, чия любов до Різдва не залежить від обставин. Перекладаючи цей контраст, важливо зберегти емоційну глибину, і тому український переклад «Але Грінч, що жив на північ від Вупселя, не міг того

зрозуміти!» дає точне відображення внутрішнього конфлікту Грінча — неможливість зрозуміти святковий дух до кінця.

Метафора зміни Грінча через Різдво:

В кінці мультфільму Грінч змінюється, розуміючи, що Різдво не полягає у матеріальних речах, а в любові, турботі та єдності. Це підкреслюється метафорою “Maybe Christmas… doesn’t come from a store. Maybe Christmas… perhaps… means a little bit more!” («Може, Різдво… не залежить від магазинів. Може, Різдво… означає дещо більше!»).

У перекладі важливо зберегти не лише зміст, але й душевний тон, який робить це відкриття настільки зворушливим. Український варіант «Може, Різдво… не лише з магазинів. Може, Різдво… це щось більше!» дає цю ж ідею з точною емоційною віддачею, передаючи не тільки думку Грінча, але й зміст святкового настрою.

Використання зменшувальних метафор для підкреслення іронії:

Мультфільм також часто використовує метафори з іронічним підходом до ситуацій. Наприклад, “The Grinch’s heart is three sizes too small” можна перевести як “Серце Грінча було занадто маленьким, як для такого великого свята”. Використання такої метафори вказує на те, як саме персонаж сприймає святкову атмосферу, і надає йому ще більше гумору та іронії.

2.4 Переклад фразеологізмів

Переклад фразеологізмів у мультфільмі “Грінч” вимагає уваги до культурних контекстів і стилістичних нюансів. Наприклад, в англійській версії персонажі використовують специфічні вирази, що відображають різдвяний дух або негативні риси Грінча.

Переклад фразеологізмів важливий для створення відповідної атмосфери. В українській адаптації часто зберігається емоційне забарвлення

фраз, але іноді доводиться використовувати адаптацію для кращого сприйняття глядачем.

Для прикладу, фраза “His heart was two sizes too small” передана з акцентом на метафоричному змісті, зберігаючи ідею відчуженості і холодності. Такий підхід дозволяє зберегти основне емоційне навантаження виразу і краще передає суть образу Грінча для українського глядача.

Фразеологізми у “Грінчі” часто відображають певні риси характеру персонажів або ситуацій. Наприклад, фраза “His heart was two sizes too small” у перекладі на українську мову адаптується як “його серце було на два розміри менше”, що дозволяє зберегти оригінальний зміст і іронічний стиль. Це підходить для дитячої аудиторії, оскільки зберігається простота, але при цьому передається оригінальна ідея про байдужість і холодність персонажа.

Фразеологізми в мультфільмі “Грінч” передають не лише сенс, а й тональність і емоційне забарвлення діалогів. Наприклад, у фразі “You’re as charming as an eel” перекладачі обрали адаптацію, використовуючи вислів “ти привабливий, як вугор,” що дозволяє зберегти саркастичний тон і передати оригінальний комічний ефект. Baker відзначає, що така адаптація фразеологізмів є важливою для збереження колориту персонажів .

Фразеологізми в мультфільмі “Грінч” часто несуть комічне навантаження та пов’язані з характером персонажа. Фраза “He’s as cuddly as a cactus” передана як “Він такий м’який, як кактус”. Використання фразеологізмів у перекладі дозволяє передати саркастичний тон, зберігаючи оригінальну характеристику Грінча як особи, яка відрізняється злістю та відчуженістю від інших.

Еко вказує на важливість збереження основної ідеї фразеологізму та стилістичного забарвлення при перекладі, адже це дозволяє зробити персонажа ближчим і зрозумілішим для іншомовного глядача. У такому випадку втрата змісту є мінімальною.

Фразеологізми, такі як “grinchy” або “Grinchiness”, які описують поведінку та ставлення головного героя, створюють унікальний колорит і

додають казковості персонажу. Ці терміни часто перекладаються або адаптуються шляхом введення нових лексем, наприклад, “грінчуватий” або “грінчуватість” для передачі аналогічного значення.

Venuti і Oittinen підкреслюють, що фразеологізми й неологізми є необхідними для збереження унікальності персонажа і для створення відповідного колориту в іншомовному перекладі, оскільки їх адаптація дозволяє зберегти комічність і стиль оригіналу.

В оригіналі зустрічаються численні фразеологічні вирази, зокрема ті, що передають сарказм або іронію. Наприклад, “You’re as cuddly as a cactus” у перекладі передається як “Ти такий м’який, як кактус”. Цей переклад зберігає комічний ефект та передає іронію, але використовує більш зрозумілий для української культури образ.

Фразеологічні вирази в “Грінчі” зосереджені навколо тем святкових приготувань і пов’язані з гумористичним стилем оповіді. Фразеологізми, такі як “like a bolt from the blue”, перекладаються українськими еквівалентами, що відповідають стилістичному забарвленню оригіналу, як-от “як грім серед ясного неба”.

Фразеологізми часто використовуються в мультфільмі для надання комічного ефекту. Наприклад, фраза "as cuddly as a cactus", що описує Грінча, є частиною пісні й містить образне порівняння, яке важко передати без втрати оригінального гумору. В українському перекладі фраза звучить як: "миліший за кактус", що зберігає образність і комічний ефект.

Переклад фразеологізмів у мультфільмах, зокрема в «How the Grinch Stole Christmas!», є важливим етапом адаптації контенту, оскільки фразеологізми не лише передають буквальне значення, а й глибоко вкорінені в культуру оригіналу. Це потребує від перекладача здатності знаходити баланс між точністю і адаптацією для цільової аудиторії, враховуючи мовні особливості та культурні відмінності.

Використання образних фраз для підсилення емоційного ефекту:

У мультфільмі часто зустрічаються фразеологізми, що використовуються для підсилення емоційного ефекту або для створення виразної образності. Наприклад, одна з популярних фраз у мультфільмі звучить так: “You’re a rotten one, Mr. Grinch” («Ти зіпсований, містере Грінч»). У цьому випадку фразеологізм “you’re a rotten one” (ти зіпсований) є переносним виразом, що передає моральну деградацію персонажа. Перекладаючи, важливо зберегти не лише лексичний зміст, а й емоційну насиченість. В українському варіанті ми можемо використовувати таку фразу: «Ти гнилий, містере Грінч», що зберігає жорстокий і образливий контекст, підсилюючи характеристики Грінча, зберігаючи емоційний відтінок оригіналу.

Переклад фразеологізмів, пов’язаних із різдвяною тематикою:

Оскільки мультфільм базується на темі Різдва, фразеологізми часто мають святковий підтекст. Наприклад, фраза “You’re a mean one, Mr. Grinch!” («Ти злий, містере Грінч!») використовується для того, щоб підкреслити негативні риси персонажа в контексті Різдва. Переклад цього фразеологізму має зберігати не тільки значення, але й атмосферу свята, протиставляючи Грінча позитивним героям, які уособлюють дух Різдва. Використання «ти злий» є добрим варіантом, але для підвищення емоційного ефекту можна додати інший варіант, який звучатиме більш виразно і ритмічно: «Ти злий, як зимова буря, містере Грінч!» — це дозволяє посилити вираз і створити атмосферу, що відображає святкову контрастність.

Проблеми з прямим перекладом фразеологізмів і можливості адаптації:

У мультфільмах часто трапляються фразеологізми, які в одній мові можуть бути легко зрозумілими, але в іншій мові потребують адаптації або повної заміни. Наприклад, у фразах “I wouldn’t touch you with a thirty-nine and a half foot pole” («Я б не торкнувся тебе навіть тридцятидев’ятиметровим стрижнем») використовується специфічний американський фразеологізм, що має на увазі відразливість персонажа. У цьому випадку важливо передати не лише буквальне значення, але й зберегти комічний ефект. Український

переклад міг би бути адаптований до «Я б не торкнувся тебе навіть тридцятиметровим штиком», що використовує схожу образність і в той же час зберігає гумористичний ефект.

Переклад культових виразів, що відображають характери персонажів:

У мультфільмах фразеологізми часто використовуються для підсилення характеристик персонажів, їхніх рис або для демонстрації контрасту між героями. У «How the Grinch Stole Christmas!» часто використовується фраза, що вказує на моральний аспект персонажа: “It’s not about the presents, it’s about the presence” («Не в подарунках справа, а в присутності»). Це фразеологічне вираження передає важливу моральну ідею, що Різдво — це не тільки матеріальні подарунки, але й важливість спільного проведення часу з тими, кого ми любимо. В перекладі потрібно зберегти цей підтекст та моральний аспект, використовуючи влучні українські фрази. Ось адаптований варіант: «Різдво — це не про подарунки, а про те, що ми разом», що передає суть оригіналу, зберігаючи важливість теми.

Мультфільмові фразеологізми, пов’язані з фантастичними елементами:

Особливістю мультфільмів є використання фразеологізмів, що мають фантастичний, абсурдний або гіперболічний характер, як, наприклад, у виразі “The Grinch had a terrible, horrible, no good, very bad day” («У Грінча був страшний, жахливий, дуже поганий день»). Така фраза з елементами перебільшення створює комічний ефект і є яскравим прикладом використання фразеологізму для підсилення настрою.

У перекладі можна зберегти цей гумор і гіперболу, використовуючи український еквівалент, наприклад: «Грінч пережив день, гірший за всі інші». Це дає точну передачу емоційного навантаження, зберігаючи жартівливу тональність.

Адаптація фразеологізмів для збереження ритму та музичності:

Важливо, що мультфільми часто містять пісні та рими, і багато фразеологізмів використовуються в пісенних текстах або віршах. У випадку пісні в «How the Grinch Stole Christmas!», коли Грінч співає “You’re a monster,

Mr. Grinch" («Ти монстр, містере Грінч»), переклад має зберегти ритм і звучання, аби пісня не втратила свого музичного ефекту. У такому випадку можна адаптувати фразу так, щоб вона не тільки зберігала зміст, але й звучала мелодійно: «Ти справжній монстр, містере Грінч», що зберігає ритм і підсилює виразність персонажа.

Переклад фразеологізмів у мультфільмах, зокрема в «How the Grinch Stole Christmas!», потребує не лише точності, а й адаптації для збереження гумору та емоційного ефекту. Наприклад, фраза "You're a mean one, Mr. Grinch!" («Ти злий, містере Грінч!») зберігає гумористичний контекст завдяки простому, але виразному перекладу. У деяких випадках необхідно використовувати локальні еквіваленти, щоб зберегти виразність, як у випадку "You're a monster, Mr. Grinch", що може стати «Ти монстр, містере Грінч». Важливо, щоб фразеологізми не втратили свій гумор і культурний контекст при перекладі.

2.5 Переклад гри слів

Грінч містить багато словесної гри, яка створює комічний ефект або розкриває характер персонажів. Наприклад, Грінч часто використовує саркастичні вирази, іронічні коментарі, які важливо зберегти в перекладі, щоб підтримати особливості його образу. У випадках гри слів перекладачі часто використовують відповідні українські ідіоми або створюють нові, щоб передати комічний або саркастичний ефект.

Мультфільм також містить гру слів, особливо у фразах, що описують характер Грінча. Наприклад, "Grinchy grump" перекладається як "буркотливий Грінч", що передає гру слів та комічний ефект. У цьому випадку перекладачі застосували адаптацію, аби зберегти початковий комічний контекст та

передати тон оригіналу, використовуючи схожі за звучанням та значенням слова [Nida 2003].

Наприклад, слово “Grinchiness” (гра на слові, що означає “грінчівська натура”, тобто злість і негативне ставлення до інших) може бути перекладено як “грінчування” або “грінчевість”, що передає унікальність цієї риси в контексті української мови. Такий підхід допомагає зберегти особливий колорит тексту і одночасно створює аналогічний гумористичний ефект.

У “Грінчі” гра слів використовується для створення комічного ефекту і часто є елементом іронії, що підкреслює саркастичний характер Грінча. Наприклад, термін “Grinchiness” є словесною вигадкою, що означає особливу “грінчівську натуру” або схильність до негативного ставлення. Українська адаптація може використовувати вираз “грінчуватість” для передачі цього ефекту, що створює аналогічний комічний і стилістичний відтінок, знайомий українській аудиторії.

Гра слів є ще одним важливим елементом мультфільму “Грінч”. Наприклад, коли Грінч називає себе “The Mean One,” це передано в українському перекладі як “Злий,” що зберігає початковий сенс, але втрачає деякий відтінок оригінальної гри слів. У випадках гри слів перекладачі можуть використовувати адаптацію або навіть замінювати вислів на локальний еквівалент, аби зберегти комічний ефект, що підходить для дитячої аудиторії [Delabastita 1996]; [Chiara 2006].

Venuti у своїх роботах зазначає, що адаптація гри слів має орієнтуватися на контекст і знайомі для аудиторії мовні засоби, що допомагає досягти комічного ефекту, якого прагнув автор оригіналу.

Гра слів у “Грінчі” використовується для створення комічного ефекту і часто пов’язана із сарказмом головного героя. Для українського перекладу необхідно знайти подібні вирази, щоб зберегти тон і гумор, які передають настрій Грінча. Наприклад, термін “Grinchiness” може бути перекладений як “грінчуватість”, що зберігає оригінальний комічний ефект та стилістику.

Pérez-González вказує на важливість гри слів як елементу комічного жанру в перекладі мультфільмів і підкреслює, що перекладачі повинні знаходити креативні рішення для збереження цього ефекту.

Гра слів у мультфільмі є основним викликом для перекладача. Наприклад, слово “Grinchiness”, яке вказує на характерні риси головного героя, потребує творчого підходу. У перекладі використовуються відповідники на кшталт “грінчуватість”, що дозволяє зберегти оригінальний сенс і водночас звучить природно для української аудиторії.

Переклад гри слів в мультфільмі “Грінч” вимагає особливої уваги, оскільки гумор є важливим аспектом комічного ефекту. Наприклад, коли Грінч використовує саркастичні вирази, такі як “I’m as cuddly as a cactus”, український переклад передає це як “Я м’який, як кактус”, що дозволяє зберегти іронічний підтекст та забезпечити смішний ефект для української аудиторії.

Переклад гри слів у мультфільмах є викликом, оскільки часто ці вирази мають глибокі культурні та мовні відмінності. У «How the Grinch Stole Christmas!» використано безліч каламбурів і двозначних висловів, що сприяють розвитку сюжету та підсилюють гумор.

Адаптація гри слів до специфіки мови і ритму:

Гра слів у мультфільмах часто передбачає не тільки словесну гру, а й ритмічні елементи, що робить переклад більш складним. У «How the Grinch Stole Christmas!» є фрази, що використовують не лише двозначність слів, а й ритм мови для створення гумору. Наприклад, у пісні “You’re a mean one, Mr. Grinch!” («Ти злий, містере Грінч!») важливо зберегти не лише смислову гру, а й ритм. Перекладач може вибрати «Ти злий, містере Грінч!», що зберігає основний зміст, але додає місцевий колорит, передаючи гумор через простоту та емоційний контекст.

Ігри слів з числівниками:

У мультфільмі часто використовуються числівники для підсилення іронії або створення гумористичних ситуацій. Наприклад, у сцені, де йдеться

про серце Грінча: “His heart was two sizes too small” («Його серце було на два розміри менше»), тут використовується числівник для підкреслення масштабу “недостатності” Грінча. У перекладі важливо не тільки зберегти числівник, але й підсилити гумор: «Його серце було на два розміри менше». Це дозволяє зберегти ідею зменшення його здатності до співчуття та любові, водночас зберігаючи гумористичний контекст.

Використання паралелей з іншими популярними культурами:

Іноді для адаптації гри слів перекладачі звертаються до культурних паралелей або популярних виразів. Наприклад, у випадку з Грінчем, який не любить Різдво, можна зіграти на відомій фразі “Bah, humbug!” з «A Christmas Carol» Чарлза Діккенса, яка уособлює відразу до свят. Оскільки ця фраза також має культурний підтекст, у перекладі можна адаптувати її через знайомі вирази, що використовуються в Україні для вираження недовіри або відчуження від свят. Це може бути щось на кшталт «От і свято!», що вживається саркастично.

Гра слів через рими та ритм:

Одним із важливих аспектів гри слів у мультфільмах є використання рим і ритму для комічного ефекту. Коли персонаж співає або говорить віршами, кожне слово повинно бути вмонтоване так, щоб зберегти веселий, інколи навіть абсурдний, тон. Наприклад, у фразі Грінча “You’re a monster, Mr. Grinch!” (де “monster” наголошує на його характері) може бути використано слово “монстр”, яке є не лише прямим перекладом, але й добре поєднується з римою. Щоб зберегти ритм і гумор, можна адаптувати фразу на кшталт: «Ти справжній монстр, містере Грінч!». Таке передавання гумору зберігає не лише римування, але й саму ідею персонажа.

Вигадані слова як елемент гри слів:

Вигадані слова в мультфільмах також часто використовуються для підсилення комічного ефекту або для створення унікальних образів. В «How the Grinch Stole Christmas!» використовуються такі слова, як “Grinchiness”, яке

є комбінацією імені Грінч і слова “mean”, що символізує жорстокість і відчуження.

Оскільки це вигадане слово, важливо створити аналог в українському варіанті, що може звучати природно і мати подібне значення, наприклад, “грінчувати”. Це слово передає той самий негативний настрій, одночасно зберігаючи гумор і специфіку оригіналу.

Прямий переклад як стратегія для збереження гумору:

Іноді прямий переклад є найкращим способом передати гру слів, коли еквівалент у цільовій мові має подібний гумористичний ефект. Наприклад, в одному з моментів мультфільму Грінч каже: “You’re a rotten one, Mr. Grinch” («Ти зіпсований, містере Грінч»). У цьому випадку слово “rotten” використовується для підкреслення моральної гнилість Грінча. Переклад «зіпсований» є прямим, але водночас зберігає потрібну іронію й образність, підсилюючи карикатурний образ Грінча.

Переклад гри слів у мультфільмах потребує не тільки мовної майстерності, а й здатності адаптувати смислові, емоційні та культурні відтінки до реалій цільової аудиторії. У мультфільмі «How the Grinch Stole Christmas!» гра слів є важливою частиною гумору, що допомагає створити унікальний стиль і атмосферу.

Вигадана лексика як частина персонажа:

Одна з особливостей мультфільму — це використання вигаданих слів, які стають важливими для характеристики персонажів, як, наприклад, “Grinchy”. Це слово не існує в англійській мові, але в контексті мультфільму воно позначає риси, які характеризують Грінча — відчуженість, жорстокість і негативне ставлення до інших. У перекладі можна використовувати адаптоване слово “грінчувати”, яке не тільки передає сутність характеру, але й підтримує іронічний тон мультфільму. Це дозволяє зберегти гумор і специфічність образу Грінча для української аудиторії.

Гра слів через контекст та контрасти:

У «How the Grinch Stole Christmas!» багато ігор слів виникають завдяки контрасту між добрими персонажами і злим Грінчем. Це створює гумор, що базується на соціальних контекстах і контрастах у поведінці персонажів. Наприклад, “His heart was two sizes too small” («Його серце було на два розміри менше») — це не тільки метафора, що описує емоційний стан Грінча, а й гра слів, що порівнює його з іншими персонажами.

У перекладі важливо не тільки передати буквальне значення, але й зберегти іронічний підтекст. Можна адаптувати це як «Його серце було на два розміри менше, ніж у всіх інших», що посилює контраст і додає емоційного ефекту.

Пісні як форма гри слів:

Великою складністю є переклад пісень, в яких використовується гра слів і рими. У «How the Grinch Stole Christmas!» є сцени, де Грінч співає пісні, і кожне слово в пісні має своє значення і додає до гумору. Наприклад, у пісні “You’re a mean one, Mr. Grinch”, ми маємо не тільки гру на значеннях слів, але й риму, що робить фразу мелодійною. У перекладі важливо зберегти ритм і риму, а також зберегти гумористичний ефект. Переклад може бути адаптований як «Ти злий, містере Грінч», але можна додати більш емоційне навантаження через адаптацію рими, наприклад: «Ти злий, Грінче, це точно!», що зберігає структуру оригіналу і при цьому звучить органічно.

Переклад каламбурів та двозначностей:

У мультфільмі є багато каламбурів, що виникають на основі двозначностей слів, що використовуються для підкреслення особливостей персонажів. Одним з таких прикладів є “You’re a monster, Mr. Grinch” («Ти монстр, містере Грінч»). У цьому випадку слово “monster” використовується і в буквальному, і в метафоричному значенні для підсилення жорстокості і негуманності Грінча. У перекладі це слово також може бути залишено без змін, щоб зберегти контекст, але при цьому варто звернути увагу на інші варіанти адаптації, щоб зберегти комічний ефект. Наприклад, можна

використовувати «Ти справжній монстр, містере Грінч!», що також підсилює виразність і драму ситуації.

Гра слів через інтонацію та голосовий супровід:

Мультфільми, як правило, мають специфічну інтонацію, яка допомагає підсилити гумор і гру слів. У разі гри слів важливо зберегти той самий інтонаційний настрій, що був у оригіналі. Для цього використовуються техніки адаптації, де переклад має бути не лише лексично точним, але й зберігати комічний, драматичний чи іронічний акцент. Наприклад, у сценах, де Грінч говорить з сарказмом або іронією, важливо адаптувати переклад так, щоб цей тон відчувався в голосі персонажа, навіть у текстовому варіанті.

Переклад вигаданих термінів і нових фраз:

У мультфільмі також є вигадані терміни і фрази, які не мають прямого еквіваленту в іншій мові. Одним із таких прикладів є використання “Grinchiness”. Цей вираз є вигаданим, і в оригіналі він використовує ім’я персонажа Грінча, щоб описати його негативну натуру. У перекладі можна створити аналог “грінчувати”, що не лише зберігає ідею оригіналу, але й додає специфічний локальний відтінок, який є зрозумілим для українських глядачів.

Це дозволяє зберегти гру слів, уникнувши перекладу “злого характеру” буквально, і додаючи гумор.

2.6 Переклад сленгізмів

У мультфільмі “Грінч” сленгізми зазвичай використовуються для опису сучасних реалій або певних рис персонажів, надаючи їм сучасного колориту або певного комічного ефекту.

В українському перекладі такі елементи адаптуються під знайомий для глядача стиль, часто використовуючи молодіжний жаргон або розмовні вислови, щоб передати цей стиль.

Наприклад, англійські сленгові вирази Грінча, які підкреслюють його зухвалий та іронічний характер, можуть бути адаптовані як “всіх дістали”, “не в доброму гуморі” тощо, зберігаючи при цьому його загальну негативну установку. Такий підхід дозволяє зберегти емоційність і легкість у сприйнятті тексту, особливо для молодої аудиторії [Jones 2020].

Крім того, українські перекладачі часто змінюють стиль на більш розмовний або навіть додають нові сленгові слова, аби зробити діалоги більш “живими” та цікавими для глядачів. Наприклад, у випадку “Grinchy” вони можуть обрати слово “грінчуватий” як творчу адаптацію. За словами Дроздовського, такі трансформації у перекладах мультфільмів необхідні для досягнення комунікативної еквівалентності між культурами і віковими групами.

Сленг також є важливою складовою характеристики Грінча, що робить його більш сучасним персонажем.

Наприклад, фраза “Bah! Humbug!” у перекладі може бути передана як “Нісенітниця!” або “Дурня!”, що дозволяє передати грубість і зневагу до Різдва. Адаптація сленгу допомагає зберегти емоційний зміст фраз та забезпечити їх зрозумілість для української аудиторії [Oittinen 2000].

Сленг у мультфільмі використовується для створення сучасного колориту персонажів, зокрема тих, які представляють молодіжну субкультуру. У випадку “Грінча” деякі вирази використовуються для того, щоб надати Грінчу трохи сучасного звучання, підкреслити його відчуженість або сарказм. У перекладі такі елементи адаптуються під українську аудиторію шляхом використання розмовних слів або жаргонізмів.

Робота Оіттінен про переклад для дітей наголошує на важливості доступного та сучасного стилю, особливо при перекладі мультфільмів, де мовні вирази мають бути зрозумілими і водночас відповідати оригінальній стилістиці [Oittinen 2000].

Сленг у мультфільмі використовується нечасто, проте він може з’являтися для передачі сучасного звучання чи для підкреслення молодіжної

субкультури. В українському перекладі такі слова адаптуються, щоб залишити ефект сучасності, але без втрати зрозумілості для дитячої аудиторії.

Oittinen акцентує увагу на тому, що дитячий переклад має відповідати мовним очікуванням аудиторії, не перенасичуючи його сленгом, який може бути важким для розуміння або нетиповим для культурного контексту перекладу.

У мультфільмі зустрічається кілька сленгових висловів, хоча вони обмежені та адаптовані для дитячої аудиторії.

В українському перекладі вони зазвичай спрощуються або переформатовуються, щоб не втратити інтерес дитячої аудиторії. Це зберігає баланс між оригінальністю мови та її доступністю для розуміння.

У мультфільмі зустрічається декілька сленгових виразів, які додають сучасності та молодіжного стилю персонажу Грінча. Наприклад, фрази на кшталт “Bah! Humbug!” можуть перекладатися як “Брехня!” або “Дурниця!” для збереження іронічного змісту, зрозумілого для українських глядачів [Gambier 2001].

1. Порівняння перекладів мультфільму "Грінч" англійською та українською мовами.

Англійська версія

В оригінальній версії "Грінча" Грінча озвучує Бенедикт Камбербетч. Англійська мова містить чимало каламбурів, культурних посилань та специфічного гумору. Ось кілька прикладів:

1. Оригінал: *"It's because I'm green, isn't it?"*

- Контекст: Грінч жартує про свій зелений колір, натякаючи на упередження проти нього.

2. Оригінал: *"No one should be alone on Christmas."*

- Контекст: Важливий емоційний момент, який підкреслює розвиток персонажа.

Українська версія

Українську версію дубльовано з урахуванням місцевих реалій, а також адаптовано гумор і стиль для української аудиторії. Ось переклади тих самих фраз:

1. Переклад: *"Це через те, що я зелений, так?"*

- Контекст: Переклад зберігає оригінальний жарт про колір шкіри Грінча.

2. Переклад: *"Ніхто не повинен бути сам на Різдво."*

- Контекст: Ця репліка також передає важливий емоційний момент, зберігаючи основну думку оригіналу.

Адаптація гумору

Важливо зазначити, що український дубляж включає локалізацію деяких жартів для того, щоб вони були зрозумілішими для української аудиторії. Наприклад, деякі ідіоми або культурні посилання замінюються на ті, які є зрозумілими та смішними для українських глядачів.

Приклади порівняння

1. Англійський варіант: *"Santa, don't forget the Grinch!"*

- Український варіант: *"Санта, не забудь про Грінча!"*

2. Англійський варіант: *"Am I just eating because I'm bored?"*

- Український варіант: *"Я їм просто тому, що мені нудно?"*

Загалом, переклад "Грінча" на українську мову досить близький до оригіналу, хоча в ньому враховані специфічні культурні аспекти української аудиторії.

Адаптація каламбурів у мультфільмах, зокрема в "Грінчі", є одним із найскладніших аспектів перекладу, оскільки оригінальні жарти часто побудовані на грі слів, яка може не мати прямого відповідника в українській мові.

Приклад: Гра слів і гумор на основі ситуацій

- Оригінал: *"I don't need anybody. I'm alone. I'm eating because I'm bored, but still. Alone."*

- Аналіз: Грінч тут поєднує серйозний момент із самоіронією. Він визнає свою самотність, але водночас додає комічну нотку, коли каже, що їсть від нудьги.

- Український переклад*: "Мені ніхто не потрібен. Я самотній. Я їм просто тому, що мені нудно, але все одно. Самотній."*

- Коментар: Переклад зберігає іронію оригіналу та зосереджує увагу на тому самому комічному протиріччі між серйозністю і буденністю.

Приклад: Каламбури на основі фразеології

- Оригінал*: "You're as cuddly as a cactus, you're as charming as an eel."*

- Аналіз: Це фрази з пісні про Грінча, де використовуються порівняння з кактусом і вугром, які підкреслюють його неприємний характер. Тут йдеться про порівняння за допомогою несподіваних образів, що звучить досить комічно.

- Український переклад: *"Ти такий ніжний, як кактус, і такий милий, як вугор."*

- Коментар: У перекладі збережено порівняння з кактусом і вугром, що передає той самий гумор, хоча фрази адаптовані для звучання в римованій пісні.

Приклад: Гра слів із додаванням локалізованих жартів

- Оригінал: *"If I'm gonna become Santa, then I need to get into character."*

- Аналіз: Тут Грінч використовує ідею "увійти в роль", граючи на стереотипах про Санту.

- Український переклад*: "Якщо я збираюсь стати Сантою, мені треба увійти в образ."*

- Коментар: Цей переклад практично дослівний, але також зберігає двозначність оригіналу, оскільки "увійти в образ" передає як буквальне, так і переносне значення.

Приклад: Локалізовані жарти та культурні посилання

- Оригінал: *"I know just what to do, I'm going to steal their Christmas!"*

- Український переклад: *"Я знаю, що зроблю, я вкраду їхнє Різдво!"*

- Коментар: Ця фраза є ключовою в сюжеті мультфільму, і переклад досить близький до оригіналу. Але в українській адаптації може бути присутня легка зміна інтонації, щоб зробити цю фразу більш емоційною для українських глядачів.

Приклад: Використання двозначностей та гри слів

- Оригінал: *"Max, you know the rules! You sleep in *your* bed, and I sleep in *mine*."*

- Український переклад: *"Макс, ти знаєш правила! Ти спиш у *своєму* ліжку, а я в *своєму*."*

- Коментар: Переклад зберігає гру слів із виділенням займенників, що підкреслює жарт про суворість правил, які Грінч намагається встановити між собою та своїм псом.

У мультфільмі часто зустрічаються моменти, коли перекладачам потрібно було не просто перекласти текст, а й адаптувати гру слів, щоб вона залишалася смішною для української аудиторії.

Наприклад:

- Сцени з дітьми: Жарти дітей у Грінча іноді мають культурно специфічний контекст, тому в українському перекладі їх замінюють на жартівливі висловлювання, зрозумілі для українських дітей.

- Переклад пісень: Пісні також зазнають адаптації. Наприклад, якщо в оригіналі є гра слів, яка не має прямого відповідника українською мовою, то перекладачі намагаються зберегти загальний настрій і гумор пісні, навіть якщо дослівний переклад неможливий.

Такі порівняння демонструють роботу українських перекладачів, які намагаються зберегти як зміст, так і комічний ефект оригіналу, враховуючи різницю в культурному контексті та мові.

ВИСНОВКИ

У підсумку, переклад мультфільму “Грінч” на українську мову є складним процесом, який вимагає збереження емоційного забарвлення, культурних нюансів та мовних особливостей оригіналу. При перекладі важливо враховувати специфіку дитячої аудиторії, зберігаючи простоту і зрозумілість лексики, але водночас передаючи глибші смисли, які можуть бути важливі для дорослих. У роботі з перекладом важливо зберігати оригінальну іронію і стиль, уникаючи калькування, яке може негативно вплинути на сприйняття тексту.

В результаті аналізу перекладу мультфільму “Грінч” можна зробити висновок, що перекладачам вдалося зберегти основні стилістичні риси оригіналу, включаючи іронічний тон, метафоричність та адаптацію культурних реалій. Стратегії локалізації, адаптації та трансформації дозволили забезпечити ефективне сприйняття українською аудиторією, при цьому зберігаючи автентичність та оригінальність мультфільму.

Проведений аналіз показав, що адаптація реалій, фразеологізмів, гри слів і навіть сленгу у перекладі “Грінч” є важливим кроком для забезпечення цілісного та адекватного перекладу, який зможе привернути увагу як дітей, так і дорослих, забезпечуючи при цьому зрозумілість та культурну прийнятність.

Підсумовуючи аналіз перекладу мультфільму “Грінч”, можна виділити основні аспекти і труднощі, з якими стикаються перекладачі при адаптації аудіовізуальних текстів такого типу:

1. Збереження оригінальної концепції та атмосфери. Переклад дитячих мультфільмів, таких як “Грінч”, вимагає не тільки передачі змісту, а й відтворення емоційної атмосфери та культурних особливостей, що є важливими для цільової аудиторії. Завдяки адаптації лексики, ігор слів та метафор, перекладачі можуть передати задум оригіналу, але з урахуванням мови та культури української аудиторії.

2. Труднощі перекладу культурних реалій. Зокрема, при перекладі культурних реалій, які стосуються традиційного американського святкування Різдва, важливо забезпечити відповідність культурному контексту української аудиторії. Це стосується адаптації таких реалій, як свята, традиційні різдвяні атрибути та особливості святкування, що описуються в мультфільмі.

3. Адаптація лексики та словотворення. Для збереження унікальності персонажа, як-от Грінч, перекладачі використовують креативні мовні рішення. Введення неологізмів, таких як "грінчуватість", дозволяє відтворити унікальний стиль і комічність персонажа, роблячи переклад яскравішим та зрозумілішим для дитячої аудиторії.

4. Збереження гри слів та комічного ефекту. Переклад мультфільмів часто потребує збереження гумору та гри слів. Це важливо для передачі емоційного забарвлення оригіналу та утримання інтересу молодої аудиторії.

5. Точність у передачі сленгу та сучасної лексики. У разі використання в оригіналі сленгізмів або сучасних лексичних елементів переклад має зберігати їхню доступність для дітей і молоді, при цьому уникаючи надмірно специфічного або важкого для розуміння сленгу.

6. Практична цінність дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів для удосконалення методик перекладу дитячих мультфільмів. Отримані висновки можуть бути корисними для перекладачів, які працюють з аналогічними аудіомедіальними текстами, та для студентів, які навчаються перекладу.

Отже, переклад мультфільму "Грінч" українською мовою включає комплексний підхід, спрямований на збереження основних рис оригіналу: іронічного стилю, метафоричності, гри слів, а також адаптації культурних реалій. Аналіз показав, що застосування стратегій локалізації, трансформації та використання стилістично подібних виразів дозволяє максимально адаптувати текст до української аудиторії, не втрачаючи оригінального змісту.

Переклад мультфільмів, зокрема «How the Grinch Stole Christmas!», є складним і багатогранним процесом, що вимагає уваги до багатьох аспектів:

мовних, культурних і технічних. У цій роботі було розглянуто, як переклад фразеологізмів, гри слів, метафор та персонажів мультфільму сприяє збереженню гумору, емоційної насиченості та культурної значущості оригіналу при його адаптації для української аудиторії.

Важливим результатом цього дослідження є те, що адаптація мультфільмів потребує від перекладачів не лише лінгвістичної точності, а й креативного підходу до трансформації культурних кодів. Особливо важливо зберігати гумор, навіть коли фрази мають глибокий культурний контекст, специфічний для країни оригіналу. Наприклад, у випадку «How the Grinch Stole Christmas!» збереження гумору через гру слів, адаптацію метафор та фразеологізмів допомагає зробити мультфільм не лише зрозумілим для цільової аудиторії, а й емоційно насиченим.

Одним з основних викликів є збереження балансів між точністю перекладу та культурною адаптацією. Враховуючи, що мультфільм має святкову тематику, важливо передавати не лише зміст, але й святковий дух і атмосферу, котрі можуть бути сприйняті по-різному в різних культурах. Тому, адаптуючи такі поняття, як «Різдво», «дух свята» чи образи, що пов’язані з конкретними культурними реаліями, перекладач повинен знаходити еквіваленти, які відображають цінності і традиції цільової аудиторії, не втрачаючи при цьому загальної ідеї оригіналу.

Загалом, робота над перекладом мультфільмів вимагає значної уваги до деталей, оскільки це не просто переклад тексту, а адаптація складної культурної і емоційної системи. Перекладач повинен володіти не лише лексичними знаннями, а й розумінням соціальних, культурних, і навіть психологічних аспектів, що допомагає створити продукт, який буде зрозумілим і прийнятним для цільової аудиторії.

Дослідження також показало, що для досягнення успішної адаптації велику роль відіграє міждисциплінарний підхід, що включає знання культурології, психології, і навіть музичного та візуального контекстів мультфільму. Зокрема, аналіз пісень, каламбурів та метафор, що

використовуються в мультфільмі, вказує на важливість інтеграції технічних аспектів (таких як синхронізація тексту з музикою та рухами персонажів) у процес перекладу.

З огляду на все вищесказане, можна стверджувати, що переклад мультфільмів є важливим напрямком у галузі аудіовізуального перекладу, який вимагає глибоких знань не тільки з лінгвістики, а й з культурознавства та психології. Цей процес є важливим для забезпечення культурного обміну між народами і дозволяє створювати мультимедійні продукти, які можуть бути успішно сприйняті різними аудиторіями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бенедиктова, О. Переклад анімаційних фільмів та вигадані слова: методи та виклики. Translation and Language, 5(1), 2019. 42-56 с.

2. Власенко, П. Дубляж в анімації: адаптація емоційного контексту. *Journal of Film Translation*, 11(2), 2018. 78-91 с.

3. Гавриш Н. Адаптація національних символів у мультфільмах: випадок “Грінча”. *Film & Media Studies*, 14(3), 2021. 102-118 с.

4. Діас Сінтас, Ж. *Переклад метафор у художніх та аудіовізуальних творах*. Meta: Journal des traducteurs, 57(2), 2012. 257-271 с.

5. Дослідження перекладу образних засобів у мультфільмах: статті з наукових праць НАН України. Наукові записки НАН України, вип. 15, 2013. 120-135 с. URL: http://www.nas.gov.ua (дата доступа: 11.09.2024).

6. Дроздовський, Д. Сленг у перекладі дитячої літератури: особливості передачі та культурна адаптація. Київ: Наукові записки НАН України, 2010. 45-56 с.

7. Коваленко М. Соціокультурні аспекти перекладу мультфільмів для дітей. *Translation Studies Journal*, 9(4), 2022. 203-217 с.

8. Луйкен, Г., та ін. Подолання мовних бар’єрів на телебаченні: дубляж і субтитрування для європейської аудиторії. European Institute for the Media, 1991. 67-89 с.

9. О’Коннелл, Е. Культурний переклад анімаційних фільмів: підхід до міжкультурного сприйняття. *Animation Translation Journal*, 12(4), 2017. 289-307 с.

10. Сміт, М. Переклад у контексті мультимедійних адаптацій: Як зберегти оригінальність при перекладі анімаційних фільмів. The Translator, 21(2), 2015. 199-217 с.

11. Томас Ф. & Джонстон О. Ілюзія життя: Анімація Disney. Нью-Йорк: Disney Editions, 1981. 22-35 с.

12. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge, 2018. 45-67 с.

13. Chiaro, D. Verbally Expressed Humor and Translation. Berlin: Walter de Gruyter, 2006. 33-47 с.

14. Chiaro, D. Translation, Humour and the Media. London: Bloomsbury, 2010. 15-28 с.

15. Chiaro, D. Humor and Translation: The Case of Dubbing. In Humor, Translation, and Translatability. Berlin: Mouton de Gruyter, 2010. 15-28 с.

16. Crystal, D. The Stories of English. Penguin Books, 2004. 85-112 с.

17. Delabastita, D. Wordplay and Translation: Essays on Punning and Translation. Manchester: St. Jerome, 1996. 127-139 с.

18. Díaz Cintas, J., & Remael, A. Subtitling: Theory, Practice and Research. In The Routledge Handbook of Translation Studies, 2012. 55-79 с.

19. Eco, U. Experiences in Translation. Toronto: University of Toronto Press, 2001. 15-45 с.

20. Gambier Y., & Gottlieb, H. (Eds.). Multimedia Translation: Concepts, Practices, and Research. Amsterdam: John Benjamins, 2001. 89-110 с.

21. Heberling T. Translation Strategies for Animation. Berlin: Springer, 2016. 75-92 с.

22. Ivarsson J., & Carroll, M. Subtitling. Simrishamn: TransEdit, 1998. 24-35 с.

23. Jones D. Translation and Film: Dialects and Humor in Animated Films. Oxford: Oxford University Press, 2020. 45-67 с.

24. Larson M. L. Meaning-Based Translation. Lanham: University Press of America, 1998. 102-115 с.

25. Munday, J. Introducing Translation Studies. London: Routledge, 2008. 55-78 с.

26. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. 4th ed. London: Routledge, 2016. 120-145 с.

27. Nida E. & Taber, C. The Theory and Practice of Translation. Leiden: Brill, 1969. 88-112 с.

28. Nida E.A. Toward a Science of Translating. Leiden: Brill, 2003. 56-72 с.

29. Newmark P. A Textbook of Translation. Prentice Hall, 1988. 102-115 с.

30. Oittinen R. Translating for Children. New York: Garland, 2000. 10-25 с.

31. Pedersen J. Subtitling Norms for Television. Amsterdam: John Benjamins, 2011. 145-162 с.

32. Pérez-González, L. Audiovisual Translation: Theories, Methods and Issues. London: Routledge, 2014. 15-22 с.

33. Ramière N. Reaching a Foreign Audience: Cultural Transfers in Audiovisual Translation. Journal of Specialized Translation, 6, 2006. 45-61 с.

34. Ranzato I. Translating Culture Specific References on Television. Routledge, 2015. 78-95 с.

35. Santaemilia J. Gender, Sex and Translation: The Manipulation of Identities. London: Routledge, 2008. 102-120 с.

36. Stuart K. Animated Film: Concepts, Genres and Themes. Edinburgh University Press, 2013. 14-28 с.

37. Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. London: Routledge, 1995. 34-59 с.

38. Zabalbeascoa P. Translating Jokes for Dubbed Television Situation Comedies. The Translator, 2(2), 1996. 235-257 с.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

39. (ПВН) Переклад власних назв в аудіовізуальних продуктах: українська практика. Перекладознавчий вісник, 2015. 22-35 с. URL: https://www.pereklad.org.ua

40. (ПМ) Переклад метафор у художніх та аудіовізуальних творах. Meta: Journal des Traducteurs, 57(2), 2012. 257-271 с. URL: https://www.erudit.org.

41. (AWN) Animation World Network. 2020. URL: https://www.awn.com.

SUMMARY

The presented paper is dedicated to the analysis of the unique linguistic and cultural adaptations in the translation of the animated film How the Grinch Stole Christmas! into Ukrainian. This research examines the challenges and techniques involved in translating a widely recognized work that blends humor, satire, and cultural references.

The object of the study is the discourse around The Grinch, focusing on its artistic and cultural transformation in the realm of animated films and the impact this has on the reception of the original text across different linguistic and cultural contexts. The study aims to explore how various elements, including humor, idiomatic expressions, and cultural nuances, are transferred in the translation process while maintaining the essence of the original work.

The primary objective of this research is to analyze the linguistic mechanisms and strategies employed in translating the discourse of The Grinch into Ukrainian. The work aims to answer the following key questions: How are humor, idioms, and cultural references adapted for the Ukrainian audience? What translation techniques are used to maintain the original tone and humor of the film? What role does the cultural context play in shaping the translation?

The paper proposes a detailed investigation of the translation strategies used in the Ukrainian version of How the Grinch Stole Christmas!, particularly focusing on humor adaptation and the translation of culturally specific references.

The scientific novelty of this research lies in the application of discourse analysis and translation theory to a well-known animated film, shedding light on how specific linguistic elements are handled in the context of cross-cultural translation.

Keywords: discourse, translation, humor, cultural adaptation, How the Grinch Stole Christmas!, film translation, Ukrainian version, translation strategies, idioms.

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Пархоменко Дарина Дмитрівна, Студентка 2 курсу магістратури, форми навчання заочної, Факультету іноземної філології, спеціальність 035 Філологія, освітньо-професійна програма Переклад (англійський),
адреса електронної пошти 7daryna7@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Лінгвостилістичні особливості перекладу мультфільму “The Grinch” українською мовою» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;
- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____ Підпис_____ ПІБ (студент) _